

A large, white, stylized letter 'L' logo is positioned on the left side of the page. The background is a blue-tinted photograph of a city street with a multi-story building and pedestrians.

Ústav pro českou

literaturu AV ČR, v. v. i.

Institute of Czech

Literature of the CAS

Výroční zpráva 2017

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Institute of Czech Literature of the CAS

Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1, Czech Republic

T +420 234 612 111, +420 234 612 117

IČO/ID# 68378068 DIČ/VAT ID# CZ68378068

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2017

Vyhotovena dne 25. 6. 2018

Auditorem ověřena dne 25. 6. 2018

Dozorčí radou pracoviště projednána dne 28. 6. 2018

Radou pracoviště schválena dne 28. 6. 2018

Účetní závěrka, příloha k účetní závěrce, zpráva o jejím auditu a zpráva auditora k výroční zprávě jsou obsaženy v samostatné příloze dostupné na <<http://www.ucl.cas.cz/cs/o-ustavu/vyrocní-zpravy>>.

V Praze dne 28. 6. 2018

Obsah

1. Věda a výzkum	3
1.1 Rámce činnosti ÚČL	4
1.2 Činnost výzkumných útvarů	7
1.3 70. výročí založení ÚČL	14
1.4 Naratologové z celého světa se sešli v Praze	16
1.5 Encyklopedie českého literárního samizdatu	18
1.6 Diskurzivita české a slovenské literatury 19. století	19
1.7 Dějiny české literatury za protektorátu Čechy a Morava	20
1.8 Výročí 150 let od narození Petra Bezruče	21
1.9 Nespatříte hada a Cirkus pictus; vědecká spolupráce v rámci projektu Strategie AV21	23
1.10 Ocenění pracovníků	25
1.11 Činnost výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie	26
2. Publikace	29
2.1 Knižní publikace pracovníků	30
2.2 Publikace vydané v ÚČL	40
2.3 Souhrnné údaje o publikační činnosti	42
3. Mezinárodní spolupráce	43
3.1 Zahraniční badatelé a studenti v ÚČL	44
3.2 Badatelé ÚČL v zahraničí	46
3.3 Konference a kongresy	47
3.4 Konsorcium pro vytváření a využívání informačních zdrojů světové literárněvědné bohemistiky	50
3.5 Mezinárodní evropské projekty	50
4. Výuka a popularizace	53
4.1 ÚČL školám	54
4.2 Pedagogická spolupráce s vysokými školami	57
4.3 Popularizační činnost, konference a práce v redakčních radách odborných časopisů	60
4.4 Účast na literárním dění	63
4.5 Služby pro veřejnost	65
4.6 ÚČL na sociálních sítích	68
5. Hospodaření	69
5.1 Rozpočet	70
5.2 Majetek	72
6. Orgány pracoviště	73
6.1 Ředitel pracoviště	74
6.2 Rada pracoviště	76
6.3 Dozorčí rada	80
7. Další informace	83

1. Věda a výzkum

1.1 Rámce činnosti ÚČL

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., (dále jen ÚČL) je jediným neuniverzitním pracovištěm v České republice, které se věnuje základnímu výzkumu v oblasti literární vědy. Je garantem výzkumu národní identity v oblasti literatury a nejsilnější institucí svého vědního oboru – literárněvědné bohemistiky – ve světovém měřítku. Předmětem jeho výzkumů jsou historie i současnost české literatury v jejím jazykovém i teritoriálním vymezení, její vztahy s literaturami jiných jazyků či regionů a rovněž literární život v českých zemích od jeho počátků až po dnešek. Zabývá se přitom jak literaturou uměleckou, tak i populární či triviální. Kulturní dědictví země, specifická situace české literatury a literární vědy jsou reflektovány také v bádání, překladatelské a editorské činnosti členů ÚČL na poli teorie. Zde ÚČL nejčastěji překračuje hranice národní filologie směrem k obecným otázkám literatury a k problematice literatury srovnávací. Výzkum zasahuje i do oblasti teorie výtvarného umění, filozofie a kulturní antropologie. Pro literárněvědnou bohemistiku v národním i mezinárodním kontextu vytváří ÚČL organizační centrum a informační zázemí. Poskytuje studijní pobyty badatelům a studentům ze zahraničí, vydává ústřední oborové periodikum, provozuje veřejně přístupnou knihovnu. Zaměřuje se rovněž na informační služby pro odbornou, studentskou a občanskou veřejnost, poskytované prostřednictvím digitálních knihoven, bibliografických a slovníkových databází. Někteří pracovníci ÚČL se účastní literárního života také jako kritici či recenzenti, případně vlastní uměleckou tvorbou. ÚČL má dvě pracoviště, pražské a brněnské, jejich badatelský program je společný a oddělení procházejí napříč těmito pracovišti. Členové obou pracovišť se zapojují do vysokoškolské výuky, přičemž ÚČL sám je školicím pracovištěm postgraduálního studia. Od roku 2016 ÚČL provozuje výzkumnou infrastrukturu Česká literární bibliografie.

ÚČL patří k nejstarším pracovištím současné Akademie věd ČR, jeho organizační statut byl schválen v červnu 1947 ještě v rámci České akademie pro vědy a umění, existující od roku 1890, kdy byla založena z podnětu architekta, stavebního podnikatele a mecenáše Josefa Hlávky. Svě jubileum si ÚČL připomínal po celý rok 2017. Jako tradiční a současně živá vědecká instituce, integrovaná v globální diskusi současných humanitních věd, se prezentoval uspořádáním 5. výroční konference vědecké společnosti European Narratological Network. Dlouhodobá spolupráce s výzkumnou sítí věnující se dějinám čtení v Evropě vyústila v projekt READ IT, který těsně před koncem roku 2017 uspěl v grantové soutěži Digital Heritage z evropského programu JPI-CH. Projekt bude koordinován z univerzity v Le Mans ve Francii. Výzkumná infrastruktura Česká literární bibliografie (dále ČLB), provozovaná ÚČL, prošla v roce 2017 prvním průběžným mezinárodním hodnocením a udržela si druhou nejvyšší známku mezi infrastrukturami zařazenými MŠMT ČR na Cestovní mapu ČR velkých infrastruktur pro výzkum, experimentální vývoj a inovace.

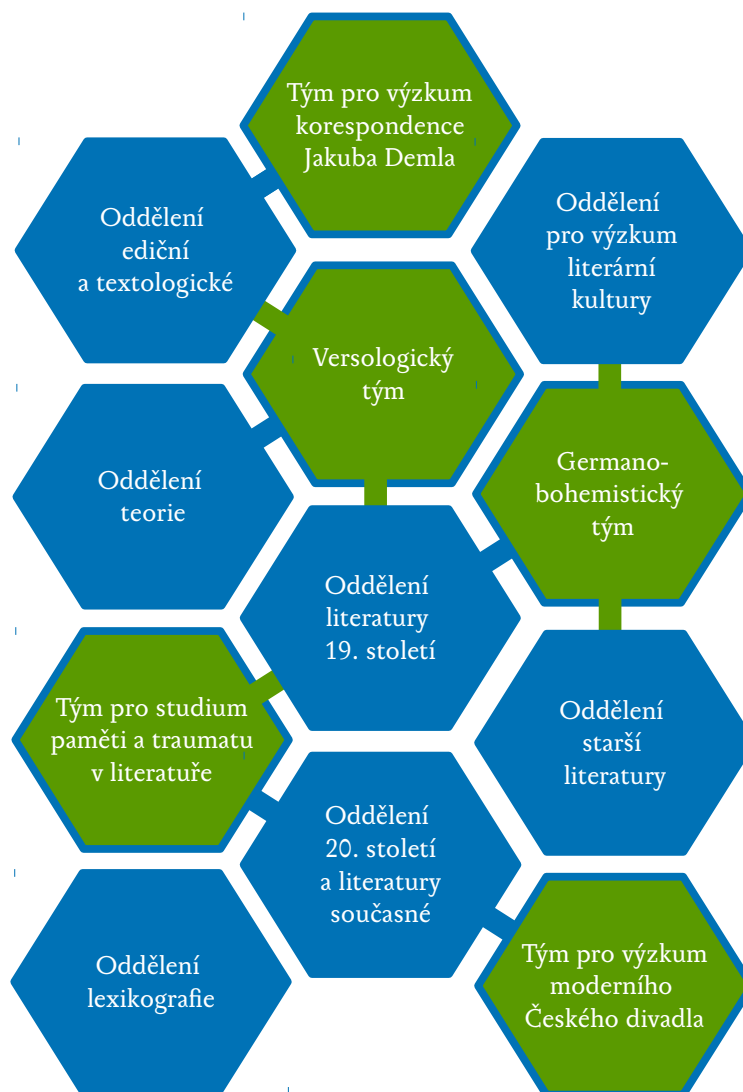
Objem institucionální části rozpočtu ÚČL, jejíž hlavní příjem představuje soubor dotací od Akademie věd ČR zahrnující též prostředky Strategie AV21, v roce 2017 vzrostl. Závěry Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014 se promítly do navýšení této části rozpočtu ÚČL o 5500 tis. Kč. Tyto prostředky byly z větší části určeny na obnovu teatrologického výzkumu a na posílení transkulturního a srovnávacího studia literatury na půdě ÚČL. Od konce roku 2016 byly proto v Radě ÚČL projednávány organizační, ekonomické, personální i metodologické aspekty zřízení nových týmů, které by se staly centrem zmíněné problematiky na půdě ústavu. Usnesením Rady ÚČL z 6. 4. 2017 byly zřízeny Germanobohemistický tým a Tým pro výzkum moderního českého divadla. Následně byla vypsaná výběrová řízení na obsazení nově vzniklých pozic nebo pozic uvolněných přeřazením stávajících pracovníků ústavu do nově vznikajících týmů. Od května do září 2017 se podařilo nově ustavené týmy personálně konstituovat. Vědeckou práci zahájily postupně od 1. 7. 2017. Germanobohemistický tým byl ustaven při oddělení literatury 19. století, ale sdružuje i členy dalších oddělení tak, aby zasahoval do všech historických období od středověku po 20. století. Tým pro výzkum moderního českého divadla vznikl v rámci oddělení 20. století a literatury současné s perspektivou proměny v samostatné oddělení od 1. 1. 2019.

Tým pro výzkum moderního českého divadla navazuje na činnost Kabinetu pro studium českého divadla, který byl součástí ÚČL od roku 1956 až do transformace ČSAV v období 1992–1993. Soustředí se na oblasti společného zájmu literární vědy a teatrologie: na problematiku moderního dramatu a vztahů literatury a divadla vůbec. Také Germanobohemistický tým může navázat na minulé bádání o německojazyčné literatuře z českých zemí v Československé akademii věd v šedesátých letech 20. století i na dosavadní výsledky germanobohemistických bádání na půdě ÚČL v období po roce 1989. Soustředí se na transkulturní literární vztahy v rámci českých zemí, prolínání, vymezování, ovlivňování a vrstvení slovesných kultur češtiny, němčiny i dalších jazyků.

V roce 2017 vzrostl oproti předcházejícímu roku také objem druhé, grantové části rozpočtu ÚČL. Od 1. 1. 2017 bylo díky 50% úspěšnosti ve standardní soutěži GA ČR zahájeno 5 nových projektů základního výzkumu. Významně se na celkovém objemu aktivit ústavu projevila úspěšná projektová přihláška výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie (dále ČLB) do Operačního programu Věda, výzkum, vzdělávání. Na prvního půl roku projektu bylo přiděleno 2745 tis. Kč, a to na období července až prosince 2017. Jde o první grant z operačních programů ESF, jehož příjemcem a řešitelem je ÚČL (v minulosti byl ÚČL do projektů ESF zapojen pouze jako partner mimopražských univerzitních pracovišť). Cílem projektu je výzkum české literatury na internetu a vybudování informační infrastruktury pro tuto dynamicky se rozvíjející oblast. Klíčovými aktivitami jsou zpracování analytické bibliografie českého literárního internetu, vývoj softwarových nástrojů pro analýzu těchto dat a vědecký výzkum téhož materiálu s důrazem na problematiku vztahu literatury a nových médií a internetu a čtenářství. Rozrůstající se agenda spojená s přípravou, administrováním a vykazováním grantových projektů vedla v roce 2017 k rozšíření kanceláře ÚČL o novou pozici – grantového manažera.

Díky podpoře z programu Strategie AV21 mohl ÚČL ve spolupráci s Nadačním fondem Česká knihovna a nakladatelstvím Host pokračovat již druhým rokem ve vydávání České knihovny, ediční řady zprostředkující kulturní a školské veřejnosti klasická díla národní literatury ve čtenářských vydáních, připravených ovšem na úrovni soudobého textologického a literárněhistorického poznání. Ročník 2017 obsáhl pět svazků v šesti knihách (první úplná moderní edice cestopisu Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic byla z důvodu extrémního rozsahu rozdělena do dvou knih). Všechny svazky byly vydány jak tiskem, tak i jako e-knihy. K jedenácti svazkům z katalogu České knihovny byly připraveny a vydány výukové materiály – interpretace odpovídající požadavkům státních maturit. Programy Strategie AV21 posílily také interdisciplinární spolupráci literárních vědců z ÚČL s odborníky z dalších ústavů AV ČR. Ve spolupráci s historiky umění z Ústavu dějin umění AV ČR byly například připraveny dvě výstavy a vydány publikace k nim.

1.2 Činnost výzkumných útvarů

OBR. 1: Struktura výzkumných útvarů ÚČL; zdroj: ÚČL

Oddělení starší literatury (vedoucí Daniel Soukup) uzavřelo svá bádání spojená s připomínkou 700. výročí narození Karla IV. Hlavním publikačním výstupem spolupráce čtyř ústavů Akademie věd ČR v rámci Strategie AV21, do níž byly dále zapojeny Ústav dějin umění, Slovanský ústav a Etnologický ústav, se stala kolektivní kniha *Karel IV. a Emauzy. Liturgie – text – obraz* (ed. Kateřina Kubínová et al. Praha, Artefactum 2017). Dobu Karla IV., a to zejména ve vztahu ke slovanskému živlu a emauzskému klášteru, představili v knize textovou i obrazovou formou slavisté, uměnovědci, muzikologové, lingvisté a literární vědci. Redakce literárněvědných studií se zhostil vedoucí oddělení starší literatury D. Soukup. Magdalena Jacková zahájila spolu s Janem Linkou práci na projektu *Raně novověké biblické drama v českých zemích*, který získal podporu GA ČR (2017–2019). Záslouhou Matouše Jalušky (který v roce 2017 současně obhájil disertační práci („Dvorná láska v kontextu herních aspektů dvorské kultury. Cantigas de Santa Maria a trubadúrský zpěvník R“), vyšla kniha *Eseje o poezii a době Karla IV.*, přibližující preskriptivní funkce středověkého básnictví. Oddělení na ni navázalo přípravou obdobného svazku *Esejů o Martinu Lutherovi, literatuře a reformaci*. Rozhlasová verze kapitol byla odvysílána na stanici Český rozhlas 3 Vltava, knižně vyjdou v roce 2018.

M. Jaluška, D. Soukup a Matouš Turek reprezentovali ÚČL na 11. sjezdu českých historiků, kde ve spolupráci s Janem Čermákem z FF UK zorganizovali panel věnovaný středověké literatuře. M. Jacková ve spolupráci s odborníky z Historického ústavu a Filosofického ústavu AV ČR zorganizovala prestižní mezinárodní konferenci *Vzorové drama raného novověku* a zapojila se do přípravy sborníku z tohoto setkání. D. Soukup připravil panel českých badatelek a badatelů zabývajících se raně novověkou homiletikou na konferenci Kázně a řeči, která byla součástí programu 1. mezinárodního symposia slovakistiky, uspořádaného v Bratislavě Ústavem slovenské literatury SAV. J. Linka navázal na své předchozí vysoce oceňované hájkovské bádání uspořádáním mezinárodní konference *Václav Hájek z Libočan na Tetíně*, jehož výstupem bude další svazek řady *Studia Hageciana*.

Oddělení literatury 19. století (vedoucí Dalibor Dobiáš) dokončovalo dlouhodobé studium recepce *Rukopisů královédvorského a zelenohorského* a jejich funkcí při formování novodobé české kultury v 19. století v nadnárodních souvislostech. Obsáhlá kolektivní monografie *Rukopisy královédvorský a zelenohorský. Studie z recepce v kultuře a umění* vyjde v roce 2018. S 200. výročím nálezů *Rukopisu královédvorského* v září 2017 se pojily menší publikace a popularizační aktivity oddělení v českých a německých médiích. Svazkem *Český a slovenský klasicismus*, který byl pod vedením Dalibora Turečka z FF JČU v Českých Budějovicích v roce 2017 dokončen, současně završilo svoji účast v podobně dlouhodobém projektu postihujícím literární diskursy 19. století v českém a slovenském kontextu. Oddělení dále prvním rokem pracovalo na projektu *Počátky novodobé literární kritiky v českých zemích 1770–1805* (GA ČR, 2017–2019), zahajujícím dlouhodobější práci na příspěvcích k dějinám české literární kritiky. V rámci obou posledně zmíněných projektů oddělení uspořádalo workshopy s mezinárodní účastí. Pod vedením Michala Charypara pokračovala příprava *Kritické hybridní edice Máchova Máje* (grantový projekt GA ČR, 2016–2018), na níž se podíleli i členové oddělení textologického a edičního a oddělení pro výzkum literární kultury.

Členové oddělení se dále věnovali svým individuálním odborným cílům, v tomto rámci rovněž přípravě disertačních prací o regionalismu a regionální literatuře v Krkonoších a na Šumavě v 19. století (Ladislav Futtera) anebo o obrazu vyhnání v literatuře druhé poloviny 20. století (Václav Smyčka). Vystoupení na konferencích a zvaných přednáškách v Rakousku, Německu či na Slovensku nebo projekt *Auerbach, Grigorovitch, Němcová. Trois récits villageois autour de 1848* pod vedením Cécile Gauthier představují příklady mezinárodní spolupráce oddělení. Práce oddělení přesáhla pole 19. století edicí esejů Jiřího Gruši z období po roce 1989 o politice a diplomacii, zpracovanou D. Dobiášem).

Významnou změnu ve struktuře oddělení představovalo založení **Germanobohemistického týmu**, jehož první členové (do konce roku se jimi postupně stali V. Smyčka, Jan Budňák, L. Futtera, Matouš Turek, Markéta Holanová) začali pod vedením Václava Petrboka pracovat od 1. 7. 2017. Členové týmu představili v průběhu roku 2017 jednotlivé publikační výstupy jako např. jednotlivé kapitoly v *Handbuch der deutschen Literatur Prags und der Böhmischen Länder* (V. Petrbok, J. Budňák). Zapojili se též do psaní textů pro *Literární kroniku první republiky*, kam přispěli kapitolami a podkapitolami o dílech německy psané literatury z českých zemí, studii o souvislostech menšinového literárního života i záznamy do kalendária dobových literárních událostí. V. Petrbok byl rovněž spoluorganizátorem mezinárodní konference *Symposium Der Wissenschaftler und Kulturpolitiker Arnošt Kraus*.

Po předchozích publikačně štedřejších letech **oddělení 20. století a literatury současné** (vedoucí Pavel Janoušek) pokračovalo v práci na dvojici kolektivních úkolů. V rámci Strategie AV21 pracovalo na dějinách české literatury za protektorátu Čechy a Morava (v redakci Lucie Antošíkové vyšel svazek přípravných studií k dějinám *Zatměno: Česká literatura a kultura v protektorátu*) a interpretačního slovníku českého dramatu 20. století.

Vznikající slovník byl představen publikací *Moderní česká divadelní hra (1896–1989). Mezi textem a inscenací*, vydanou v supplementu odborného časopisu *Theatralia* 2017/1. V úvodu supplementu představil koncepci slovníku a strukturu hesel Aleš Merenus. Jádro publikace sestává z šesti ukázkových hesel věnovaných hrám ze šedesátých let 20. století (Kdyby tisíc klarinetů, Majitelé klíčů, Zámek, Vyrozumění, Na koho to slovo padne a Kosmické jaro). Do přípravy slovníku je zapojena řada současných teatrologů, kteří spolu s literárními vědci při práci na slovníku zároveň prověřují metodologické možnosti reflexe dramatu. Jako svému hlavnímu úkolu se mu od 1. 7. 2017 začal věnovat **Tým pro výzkum moderního českého divadla** (vedoucí A. Merenus, členky Zuzana Augustová, Lenka Jungmannová, Iva Mikulová, Jitka Šotkovská), zřízený v rámci oddělení 20. století a literatury současné. Koncepční promyšlení dalších projektů nově ustaveného teatrologického týmu, jejichž osou by měl být průzkum vztahů mezi textem a divadlem, bylo integrální součástí diskusí v oddělení. Jako iniciační impulz k diskusi nad tímto problémem vznikl pracovní text *Divadlo a text* (rukopis P. Janouška). Dále členové týmu pracovali na antologii expresionistického dramatu z českých zemí, zahrnující díla českých i německy píšících autorů, a psali texty pro vznikající *Literární kroniku první republiky*.

Členové oddělení dále pracovali na individuálních projektech věnované českému dramatu a divadlu (L. Jungmannová) nebo jednotlivým osobnostem české literatury: Ivanu Wernischovi (Petr Hruška) a Zdeňku Rotreklovi (Jiří Zizler), a to včetně těch, které byly tématem připravovaných disertací: Jiří Weil (Marie Brunová), Vladislav Vančura (Martin Lukáš).

Činnost **oddělení teorie** (vedoucí Ondřej Sládek) se v roce 2017 rozvíjela ve třech hlavních oblastech: teorie a dějiny strukturalismu; versologie; mediální a intermediální studia.

V rámci výzkumu teorie a dějin strukturalismu probíhalo pod vedením Ondřeje Sládka dokončování stěžejního kolektivního projektu oddělení, *Slovníku literárněvědného strukturalismu* (GA ČR; 2013–2016). Připravovaná kniha procházela vědeckou redakcí tak, aby v září mohl být rukopis odevzdán do nakladatelství. Formou studií vyšlo několik dílčích výstupů (Bohumil Fořt, Jiří Koten, O. Sládek).

Petr Plecháč a Robert Kolár publikovali hlavní výstup ze svého projektu *Dějiny a teorie českého verše 19. století* (GA ČR, 2011–2015) – monografii *Kapitoly z korpusové versologie*. Kromě analýzy vybraných rytmických charakteristik a jejich spojitosti s dobovými poetikami věnovali pozornost komplexní charakteristice rytmického stylu veršovaného textu. Kniha se materiálově opírá o Korpus českého verše a je založena na sledování měřitelných charakteristik textů. Pokračovala také práce na rozšíření Korpusu o veršový materiál první poloviny 20. století; za rok 2017 bylo zdigitalizováno a tagy opatřeno cca 300 básnických sbírek. Zahájeno bylo řešení nového grantového projektu *Stylometrická analýza básnických textů* (GA ČR, 2017–2019). První rok byl věnován sběru dat, jejich anotaci, vývoji softwaru a pilotním experimentům. Členové **versologického týmu** (vedoucí R. Kolár) přikročili i k analýze českého verše 20. století, zaměřili se na strofiku Karla Tomana.

Pokud jde o studium literatury v mediálních a intermediálních kontextech, pokračoval kolektivní projekt Richarda Müllera *Literární komunikace ve světle ,médií‘* (GA ČR, 2016–2018). Tým se věnoval vlivu informační teorie na strukturálně-sémiotické proudy literární vědy (Jiří Levý, Miroslav Červenka, Umberto Eco), analýze tenzí a konvergencí na poli intermediálních studií, koncepcí vztahu (technických) médií a uměleckých forem z pohledu kulturních technik a kulturní teorie (Walter Benjamin, Bernhard Siegert). Souběžně s plněním kolektivních projektů se v oddělení teorie rozvíjela práce na individuálních badatelských úkolech. Jan Matonoha pro vydání v roce 2018 dokončil s přispěním dalších kolegů knihu slovníkových statí *Za (de)konstruktivismem*.

Členové oddělení teorie vystoupili na dvanácti domácích i zahraničních konferencích (Basilej, Brusel, Budapešť, Chicago, Madrid, Praha, Stockholm, Tallinn, Varšava, Vercelli) a spolupracovali na mezioborových projektech Strategie AV21: Stanislava Fedrová připravila s kolegy z Ústavu dějin umění AV ČR dvě výstavy, jež našly odraz i v kolektivních knižních publikacích. B. Fořt a R. Müller se zúčastnili dvanáctého pražského interpretačního kolokvia *The Power of Analysis and the Impossibility of Understanding: Lessons from Kafka*, které v dubnu 2017 uspořádal Filozofický ústav AV ČR.

Tým pro studium paměti a traumat v literatuře uzavřel období, kdy pracoval pod vedením svého zakladatele, nositele Fellowshipu J. E. Purkyně Alexandra Kratochvila, dokončujícího monografii *Posttraumatisches Erzählen* o narativních formách traumatického vzpomínání v současné české a ukrajinské literatuře (vyjde v r. 2018). Disertační práci „Básnické prostory (v) paměti (u vybraných českých básníků druhé poloviny 20. století“ obhájil Jakub Flanderka. Blokem krátkých přednášek bylo při Dnu s pamětí uspořádaném 18. 4. 2017 představeno dosavadní bádání členů a spolupracovníků týmu i jeho výhledové plány. Vedení týmu na sklonku roku převzala L. Antošíková a tým byl v souvislosti s tím rozhodnutím Rady ÚČL převeden z oddělení teorie a nově připojen k oddělení 20. století a literatury současné.

OBR. 2: Den s pamětí; zdroj: ÚČL

Oddělení lexikografie (vedoucí Michal Přibáň) na konci roku 2017 dokončilo autorské práce na *Encyklopedii českého literárního samizdatu* (GA ČR, 2015–2017), připravované k vydání v roce 2018. Jde o encyklopedickou práci vznikající na základě pramenného výzkumu, rozhovorů s aktéry samizdatových oběhů a často i na základě práce s dosud nepřístupnými archivními materiály. Encyklopedie, jíž členové oddělení věnovali prakticky veškerou svou odbornou kapacitu, přinese přibližně 300 hesel samizdatových edic, časopisů a výběrově též neperiodických sborníků, a rozsáhlou úvodní studii, která má charakter podrobně i kontextově zpracovaného náčrtu dějin literárního samizdatu období 1948–1989. Alena Přibáňová v červnu 2017 vystoupila na mezinárodní konferenci Vratislavské univerzity *Od „zapisu“ do... zapisu historii. Kultura poza*

cenzurą w Europie środkowej i wschodniej w latach 1977–1991 s příspěvkem „Typologie literárních časopisů českého samizdatu v letech 1970–1989“. Petra Loučová prezentovala své badatelské výsledky na domácích konferencích (*Kam kráčí studium populární kultury, Ostrava; Muž bez obav. Kolokvium o životě a díle Karla Pecky, Praha*) i na příležitostných přednáškách.

Dále se členové oddělení věnovali aktualizacím personálních hesel internetového *Slovníku české literatury po roce 1945 on line*. Eduard Burget vydal monografii *Dramatik na pranýři: podivný osud spisovatele Františka Zavřela*, k dokončování připravovaných knižních monografií využili omezený prostor pro individuální badatelskou práci i další členové oddělení (Pavel Šidák, Veronika Košnarová). Domácích konferencí se zúčastnili Eduard Burget, Michal Jareš a Pavel Šidák.

Oddělení ediční a textologické (vedoucí Jiří Flaišman) v průběhu roku pokračovalo v práci na grantovém úkolu *Od pramene k edici. Zpřístupnění archivních fondů české literatury a jejich využití v ediční praxi* (MK ČR – NAKI II, 2016–2020), který je realizován ve spolupráci s Památkem národního písemnictví v Praze a jehož výsledkem bude mimo jiné nová softwarová aplikace pro přípravu edic v rámci projektu *Kritická hybridní edice*. Výstupem projektu pak budou i edice *Kytice* K. J. Erbena a básnického díla K. Tomana, na jejichž přípravě členové oddělení pracují. V roce 2017 současně členové oddělení za vedení M. Charypara pokračovali ve výzkumu textových pramenů Máchova *Máje*, jehož nová kritická edice bude v *Kritické hybridní edici* vydána v roce 2018. Otázkám spojeným s vydáváním *Máje* bylo věnováno jubilejní, již X. textologické kolokvium, konané v ÚČL 28. 11. 2017. V návaznosti na vydání *Díla Františka Gellnera v Kritické hybridní edici* vydala Lucie Kořínková monografii *František Gellner. Text – obraz – kontext*, po dlouhých desetiletích první rozsáhlou analytickou práci o tomto básníkovi, spisovateli, novináři a karikaturistovi. Jednotliví členové oddělení samostatně vydali či se podíleli na publikaci následujících edic odborné a krásné literatury: Josef Kodíček: *Kritické stati* (Michal Kosák), T. G. Masaryk: *Naše doba. Texty z let 1892–1894* (J. Flaišman), K. Sabina: *Novely* (Petra Hesová).

Za podpory programu Strategie AV21 bylo na půdě oddělení za edičního vedení P. Hesové připraveno vydání pěti svazků nového ročníku čtenářské edice *Česká knižnice*.

Ve spolupráci s Památkem Petra Bezruče při Slezském muzeu v Opavě byl s podporou z programu Regionální spolupráce AV ČR a krajů a mikroregionů ČR realizován projekt *Petr Bezruč 150* (J. Flaišman, M. Kosák). Jako osmý svazek edice *Varianty*, věnované teoretickým otázkám textologie a ediční praxe, byla vydána monografie Adély Petruželkové *Sebrané spisy Jana Patočky* jako ediční problém. V listopadu 2017 se J. Flaišman, M. Kosák a J. Říha aktivně zúčastnili výroční textologické konference *European Society for Textual Scholarship* ve Španělsku.

Tým pro výzkum korespondence Jakuba Demla pracující v rámci oddělení edičního a textologického pod vedením Daniely Iwashity připravoval k vydání vzájemnou korespondenci Jakuba Demla a Otokara Březiny, představující publikační vyvrcholení grantového úkolu *Obraz české literatury v korespondencích a díle Jakuba Demla (II.)* (GA ČR, 2014–2016), a sborník *Cožpak to jsem chtěl, aby mne zařadili do literatury? Jakub Deml a literární tradice*, jehož vydání podpořilo Ministerstvo

kultury ČR. V prvním pololetí tým uspořádal v rámci cyklu Literárněvědné fórum sérii přednášek o poetice a tradici díla Jakuba Demla, kde kromě členů týmu vystoupili zahraniční bohemisté: Xavier Galmiche, Alexander Wöll a Joseph N. Rostinsky. Jejich přednášky byly rovněž zahrnuty do zmíněného sborníku.

Oddělení pro výzkum literární kultury (vedoucí Michael Wögerbauer) se věnovalo práci na českém a německém monografickém výstupu z projektu *Budování národa čtenářů. Sítě, podniky a protagonisté knižního trhu v Čechách (1749–1848)*, podporovaného GA ČR (2015–2017). Řešitelský tým ve složení Claire Mádlová – Petr Píša – M. Wögerbauer s využitím prosopografických i topografických metod systematicky analyzoval informace o protagonistech knižního trhu v Čechách mezi lety 1749 až 1848. Členové týmu dokončili bádání v archivech a knihovnách nejen v Čechách, ale také ve Vídni, Lipsku, Drážďanech, Frankfurtu či Wolfenbüttelu, absolvovali schůzky s kolegy v Paříži a ve Vídni. Průběžné výsledky bádání byly během roku 2017 představeny na mezinárodních konferencích v Jeně a ve Vídni a v monografii *Svaté obrázky. Pražská devoční grafika 18. a 19. století*, která vyšla na sklonku roku a jejímiž spoluautory se vedle Jiřího Lukáše, kurátora výstavy *Kouzlo svatých obrázků* v Muzeu hlavního města Prahy (9. 12. 2017 – 2. 4. 2018), stali P. Píša a M. Wögerbauer. Jiří Trávníček vydal monografii *Česká čtenářská republika*, v níž poznatky ze svých statistických výzkumů současného čtení a čtenářů v České republice rozšířil o výsledky kvalitativního studia, jehož pramenem se stal soubor dlouhodobě shromažďovaných čtenářských biografií. O svém bádání přednášel v Česku a Polsku. J. Trávníček byl dále řešitelem grantu *Betty MacDonalldová – český čtenářský fenomén*, podpořeném GA ČR. Nadále byl zapojen do výzkumné sítě *COST (Evolution of reading in the age of digitisation – E-READ)*. Spolu s M. Wögerbauerem, P. Píšou a C. Mádlovou pokračoval v práci v mezinárodní badatelské síti *Reading in Europe, Contemporary Issues in Historical and Comparative Perspectives*, zabývající se dějinami knihy a dějinami čtení. Konsorcium podalo dvě žádosti do evropských grantových soutěží H2020 a JPI-CH, k financování od června 2018 byla vybrána druhá z nich. Pavel Kořínek pracoval na monografii o časopisu *Puntá* (1935–1942), reprezentujícím významný případ z dějin dětského komiksu, a na výboru z něj. Zároveň připravil první rozsáhlou prezentaci českého komiksu v Japonsku, realizovanou ve spolupráci s Českým centrem v Tokiu, Meiji University a Moravským zemským muzeem. Koncem roku následovala další výstava v muzeu mangy v Kitakjúšú. Petr Šámal vedl práce na obrazově-výkladové publikaci *Literární kronika první republiky*, koncipované jako hlavní příspěvek ÚČL k celostátním oslavám 100. výročí založení ČSR a vznikající ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví v Praze a Ústavem slovenské literatury SAV z Bratislavy. V roce 2017 kolektiv spoluautorů, jehož těžiště tvořili pracovníci různých oddělení ÚČL, připravoval textovou část knihy.

1.3 70. výročí založení ÚČL

V roce 2017 ÚČL oslavil 70. výročí svého založení. Setkání bývalých a současných pracovníků ústavu, představitelů dalších odborných institucí a zástupců akademické obce k připomínce jubilea se uskutečnilo v Lannově vile v Praze dne 12. června 2017, a to za účasti předsedkyně Akademie věd ČR Evy Zažímalové.

OBR. 3: Setkání bývalých a současných pracovníků ÚČL v Lannově vile; zdroj: ÚČL

ÚČL patří mezi první ústavy, které na půdě České akademie věd a umění (ČAVU) vznikly. V období 1946–1948 byl dále založen Ústav pro jazyk český, Ústav pro atomovou fyziku nebo Badatelský ústav matematický. K založení ÚČL došlo 11. června 1947 schválením organizačního statutu ústavu ve schůzi III., jazykovědné a literárněvědné třídy ČAVU. Šlo o vyvrcholení dvouleté práce odborné komise, jejímiž členy byli klasický filolog Bohumil Ryba, estetik a literární teoretik Jan Mukařovský, literární historik, bohemista a slovakista Albert Pražák, znalec staroslověnského písemnictví Josef Vašica, komparatista a slavista Frank Wollman a další vědecké osobnosti dané doby. K úkolům, které byly před ústav již v jeho počátcích postaveny, patřilo vedle zajišťování dokumentace také vydávání literárních památek „v přesných kritických vydáních“, přípravy „podrobného biografického a bibliografického slovníku české literatury“, „organizace kolektivních děl literárně historických“ a provádění „zkoumání, která vyžadují kolektivní spolupráci a zvládnutí velkých rozloh materiálu“.

Historické prameny týkající se příprav k založení a prvního roku existence ústavu představila formou reprodukcí reprezentativní publikace nazvaná *11. 6. 1947. Založení Ústavu pro českou literaturu v dokumentech*. Výběr materiálů z fondů Archivu AV ČR pořídila a knihu sestavila Kateřina Piorecká. K výročí byla na webových stránkách ústavu dále zveřejněna výběrová bibliografie k činnosti ÚČL za léta 1947–2017, sestavená z informačních zdrojů výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie Ivetou Mindekovou.

Zaměření pracoviště i jeho tradice vyjadřuje nová vizuální identita ÚČL, představená na závěr jubilejního roku. Novou značku a zásady pro její aplikace vytvořil grafický designér Jan Tippman. Značka je založena na litéře jako elementární složce textu, na iniciále „L“ odkazující ke zkratce názvu pracoviště a tím i ke slovu „literatura“ a na původním českém písmu Pentagraf z písmolijny významného současného typografa Františka Štorma.

OBR. 4: Prezentace nové vizuální identity ÚČL; zdroj ÚČL

1.4 Naratologové z celého světa se sešli v Praze

Členové oddělení teorie ÚČL jsou dlouhodobě zapojeni do činnosti mezinárodní odborné společnosti European Narratological Network (ENN), vedoucí oddělení Ondřej Sládek byl již v roce 2015 jmenován členem jejího organizačního výboru. Vyústěním této spolupráce se stala konference *Narrative and Narratology: Metamorphosing the Structures* (Vyprávění a naratologie: Proměňující se struktury), kterou ÚČL ve spolupráci s ENN uspořádal ve dnech 13.–15. září 2017 v prostorách Fakulty architektury ČVUT v Praze-Dejvicích.

OBR. 5: Konference *Narrative and Narratology: Metamorphosing the Structures*; zdroj: ENN

ENN své konference pořádá jednou za dva roky, první vůbec proběhla v roce 2009 v Hamburku, před Prahou se pořadatelské role zhostila univerzita v belgickém Ghentu.

Pražská konference ENN, jejímž hlavním tématem se stal přínos lingvistického a literárněvědného strukturalismu Pražské školy světové teorii vyprávění, byla v pořadí již pátá. Aktivně se jí zúčastnilo 157 teoretiků vyprávění z různých oborů – literární vědy, filmové vědy a dalších disciplin – z celého světa. V průběhu konání konference byly Českým rozhlasem pořizeny čtyři rozhovory s předními světovými a českými odborníky na problematiku vyprávění, a to pro magazín Leonardo na stanici ČRo Plus.

Jednání probíhala v pěti paralelních sekcích, součástí byla i sekce posterová. Na plenárních zasedáních se zvanými přednáškami vystoupily přední osobnosti světové naratologie: Wolf Schmid (Universität Hamburg), Marie-Laure Ryan (USA), Marina Grishakova (University of Tartu) a Dan Shen (Peking University). Hlavní konferenci předcházel dvoudenní doktorandský seminář *Cognitive Narratology Today*. Prekonferenci vedla Monika Fludernik (Albert-Ludwigs-Universität Freiburg). Na vedení semináře se dále podíleli Marco Caracciolo (Ghent University), Bohumil Fořt (ÚČL), Anežka Kuzmičová (Stockholm University), Richard Müller (ÚČL) a Mike Sinding (Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg). Prekonference se účastnilo 22 doktorských studentů: 5 z Německa, 4 z Belgie a po jednom z České republiky, Estonska, Finska, Francie, Gruzie, Chorvatska, Irska, Itálie, Lotyšska, Maďarska, Spojených států, Švédska a Velké Británie.

Konference se konala pod záštitou předsedkyně Akademie věd ČR a radního pro kulturu hl. m. Prahy. Finančně ji podpořily Česko-německý fond budoucnosti, Státní fond kultury a Magistrát hl. m. Prahy. Organizační tým složený převážně z členů oddělení teorie ÚČL vedla Stanislava Fedrová.

OBR. 6: Konference *Narrative and Narratology: Metamorphosing the Structures*; zdroj: ENN

1.5 Encyklopedie českého literárního samizdatu

Projekt *Encyklopedie českého literárního samizdatu 1949–1989*, na jehož realizaci pracuje oddělení lexikografie od roku 2015, představuje pokus o komplexní zpřítomnění specifického, avšak historicky významného jevu českého literárního života období komunistického režimu. Textově definitivní verze díla, jehož koncepce se během práce průběžně vyvíjela, zahrne celkem 311 hesel vydavatelských podniků, časopisů a výběrově i neperiodických sborníků. Převažují hesla zachycující prudký rozvoj samizdatu v osmdesátých letech, autoři však věnovali pozornost i předchozím obdobím včetně prvních strojopisných edic a sborníků z přelomu let čtyřicátých a padesátých. Přestože je encyklopedie zaměřena na edice a časopisy literární, některá hesla přesáhnou do příbuzných oblastí divadla, filmu, hudby a humanitních věd. V primární oblasti svého zájmu encyklopedie postihne široké spektrum od samizdatu vydávaného kulturním disentem až po juvenilní sborníky autorů, kteří se umělecky prosadili až v letech devadesátých, pokrývá činnost pražských i regionálních vydavatelů a nevyhýbá se ani specializovaným tvůrčím okruhům a subkulturám (sci-fi fanziny, trampský samizdat).

Jádrem připravované publikace jsou abecedně uspořádaná hesla, jež vznikala na základě pramenného výzkumu. Na jejich přípravě autoři pokud možno spolupracovali přímo s někdejšími vydavateli. Hesla přinášejí základní informace o vydavatelích, redaktorech a jejich spolupracovnících, o způsobu výroby publikací, o jejich výtvarné úpravě, o výši nákladu a způsobech distribuce. Důležitou součástí každého hesla je výklad vydavatelských záměrů a jejich naplnění. Vzhledem k tomu, že k naprosté většině vydavatelství a časopisů neexistují spolehlivé bibliografické podklady, najde čtenář v heslech i relativně podrobné popisy produkce, edičních řad, struktury a obsahu časopisů apod. Samozřejmostí je soupis sekundární literatury včetně elektronických zdrojů.

Podstatnou součástí publikace je obsáhlá úvodní studie, která se v jednotlivých kapitolách zabývá terminologií samizdatu (včetně pokusu o definování a pojmenování typologie vydavatelských aktivit), jeho dějinami (se stručným průhledem do „presamizdatového“ období protektorátu Čechy a Morava), výrobními postupy, ekonomickými podmínkami, způsoby distribuce, právními okolnostmi včetně trestněprávních důsledků a spoluprací vydavatelů s českým exilem a institucemi svobodného světa.

Encyklopedie je připravována ke knižnímu vydání v koedici nakladatelství Academia a ÚČL. Určena bude především studentům, literárním historikům a badatelům v příbuzných oborech, ale využije ji i širší literární a kulturní veřejnost nebo státní administrativa.

1.6 Diskurzivita české a slovenské literatury 19. století

Oddělení literatury 19. století ÚČL završilo třemi kapitolami napsanými pro kolektivní monografii *Český a slovenský literární klasicismus* (vyšla 2018) svoji účast v mezinárodním projektu *Diskurzivita literatury 19. století v česko-slovenském kontextu* (GA ČR, 2012-2016) pod vedením Dalibora Turečka (FF JČU) a Petra Zajace (Ústav slovenskej literatúry SAV).

Projekt si kladl za cíl nabídnout nový, metodologicky jednotný pohled na českou a slovenskou literaturu 19. století v perspektivě ustalování a proměn několika hlavních literárních diskurzů tohoto období: klasicismu, romantismu, realismu a parnasismu. Turečkův a Zajacův přístup, rozvíjený v diskusích se spolupracovníky, zohledňuje mj. vztahy a napětí mezi paralelně existujícími a vzájemně se ovlivňujícími literárními proudy a zahrnuje do výkladu recepční faktory. Nabízí tak alternativu ke starším, zpravidla vývojově pojatým dějinám české a slovenské literatury 19. století, které kladly důraz na vybrané dominantní literární tendence. Zároveň nově ozřejmuje rozbor distinktivních znaků literárních diskurzů jako východisko svébytné literárněhistorické terminologie.

Členové oddělení literatury 19. století spolupracovali i na ostatních společných publikacích projektového týmu, pokud měly vztah k české literatuře. Šlo o monografie *České literární romantično* (2012), *Český a slovenský literární parnasismus* (2015) a o zvláštní číslo časopisu *Bohemica litteraria* (2014/17), věnované problematice literárního realismu. Možnosti Turečkova a Zajacova přístupu rozvíjeli i v případových sondách a zvláštních studiích.

1.7 Dějiny české literatury za protektorátu Čechy a Morava

Cílem dlouhodobého projektu Dějiny české literatury za protektorátu Čechy a Morava, jenž byl pod vedením Pavla Janouška v roce 2017 řešen v rámci Strategie AV21, je historická interpretace literárního provozu a tvorby v době, kdy byl politický a kulturní život v českých zemích určen německou okupací a válkou. Na projektu spolupracují literární vědkyně a vědci z různých fakult Univerzity Karlovy, Palackého Univerzity a Ostravské univerzity.

Důležitou součástí prováděného výzkumu je analýza historických okolností, kulturních a literárních mechanismů a schémat, které v tuto dobu určovaly způsoby myšlení o literatuře, od školní výuky až po uměleckou tvorbu a její kritickou reflexi, jakož i jejich průměty do sekundárního života literatury v divadle, rozhlasu či filmu. V souvislosti s tím je značná pozornost věnována také té části německé literatury, jež je s časoprostorem protektorátu spojena a spoluutvářela jeho charakter. Od sociálního a uměleckého kontextu pak badatelský tým míří k poznání literárních děl tehdy nově vznikajících a zejména vydávaných, a to nejen oficiálně na území Čech a Moravy, ale také ve věznicích a v exilu. Na rozdíl od jiných literárněvědných projektů dotýkajících se daného období se přitom nezaměřuje pouze na špičkovou prózu, poezii či dramatiku, která znamenala posun ve vývoji literatury jako uměleckého typu výpovědi, či na díla, která přežila okamžik vzniku a zůstala v obecnějším povědomí i v čase poválečném. Předmětem týmového výzkumu je dobová produkce a to, co je schopna vypovědět o době svého vzniku a myšlenkovém zázemí.

K publikačním výstupům projektu patřila v roce 2017 rozsáhlá studie P. Janouška *My a Oni: „Zapomínání“ na českou kulturní situaci za protektorátu jako (nejen) literárněhistorický problém*, publikovaná v časopise *Česká literatura*, mapující proměny reflexe protektorátní literatury v poválečném období. Stěžejním výstupem se stala kolektivní kniha *Zatemněno. Česká literatura a kultura v protektorátu* (ed. Lucie Antošíková). Dobře navštěvován byl cyklus veřejných přednášek pořádaných v ÚČL, v němž členové týmu představovali dílčí témata spojená s obdobím protektorátu Čechy a Morava.

1.8 Výročí 150 let od narození Petra Bezruče

V návaznosti na dlouholetou tradici studia a vydávání díla Petra Bezruče se v roce významného básníkovy výročí ÚČL zapojil do akcí, které měly za cíl připomenout význam Bezručova básnického činu pro českou moderní poezii a pokročit v badatelských úkolech vytyčených před více než půlstoletím.

Pracovníci oddělení edičního a textologického ÚČL ve spolupráci s Památkem Petra Bezruče při Slezském zemském muzeu v Opavě (dále SZM) realizovali projekt *Petr Bezruč 150*. Zahrnoval přípravu rozsáhlé výstavy *Petr Bezruč – Bard prvý, co promluvil* o básníkově životě a díle (od září 2017 do února 2018 v Historické výstavní budově SZM). Expozice nabídla značné množství předmětů vztahujících se k autorově životu a byla vybavena i obsáhlým textovým materiálem. Významnou položkou byly exponáty vážící se ke vzniku a průběhu tzv. Bezručova kultu v padesátých letech 20. století.

OBR. 7: Výstava *Petr Bezruč – Bard prvý, co promluvil*; zdroj: ÚČL

OBR. 8: Výstava Petr Bezruč – Bard prvý, co promluvil; zdroj: ÚČL

Další významnou – v tomto případě na odborné publikum cílící – akcí, kterou ÚČL spolupořádal, byla literárněvědná konference, která se uskutečnila ve dnech 21.–22. září 2017 v Opavě.

Dvoudenní konference představila současné směry ve výzkumu díla Petra Bezruče (pracovníci ÚČL vystoupili s příspěvkem k tématu dalších textologických úkolů v básnickové díle) a navázala tak na dlouholetou tradici odborných konferencí věnovaných dílu tohoto autora.

Konečně bylo při příležitosti výročí realizováno nové vydání Bezručovy nejznámější básnické sbírky *Slezské písně*, pro které text edičně připravili pracovníci ÚČL AV ČR. Jedinečné vydání přináší osmdesát jedna ilustrací (jedna ke každé básni) od jedenaosmdesáti současných výtvarných umělců. Originály jejich ilustrací byly prezentovány paralelně s hlavní výstavou ve zvláštní expozici.

Celý projekt byl realizován s podporou Akademie věd ČR v rámci programu Regionální spolupráce AV ČR a krajů a mikroregionů ČR.

1.9 Nespátříte hada a Cirkus pictus; vědecká spolupráce v rámci projektu Strategie AV21

V rámci mezioborového projektu *Umění jako forma komunikace* v programu *Formy a funkce komunikace* Strategie AV21 byly v roce 2017 realizovány dva významné výstupy, na nichž se podíleli i pracovníci ÚČL – v obou se spojila prezentace tématu v podobě výstavy a vědecké zpracování tématu v kolektivní monografii.

Výstava *Nespátříte hada* byla veřejnosti otevřena od února do dubna 2017 v Oblastní galerii v Liberci. Představila vzájemné vztahy různých uměleckých reprezentací dětského světa: pozornost, již mu věnoval malíř a spisovatel Josef Čapek, inspirovala básníky Františka Hrubína a Jana Skácela. Jejich sbírky vznikly přímo na motivy Čapkových pastelů. K Hrubínovým básním pak skladatel Miloslav Kabeláč zkomponoval cyklus dětských sborů. Výstava, připravená v rámci projektu kolegy z Ústavu dějin umění, ukázala tyto inspirační vztahy prostřednictvím multimediální instalace konceptuálního umělce Pavla Sterce, jež obsahovala Čapkovy pastelové kresby, Hrubínovy a Skácelovy básně včetně jejich podoby recitované i Kabeláčův notový záznam skladby a novou nahrávku jejího hudebního provedení. Výstava zaznamenala velký návštěvnický ohlas a také pozitivní mediální ohlasy.

Česko-anglicky vydaná publikace *Nespátříte hada / Not a Single Snake in Sight* zasadila tyto umělecké vztahy do širšího historického i teoretického kontextu. Pavla Machalíková (ÚDU) a Dalibor Dobiáš (ÚČL) se soustředili k reprezentaci dětského světa v umění a literatuře 19. století; Tomáš Winter (ÚDU) zapojil Čapkovy pastelové kresby do kontextu evropské avantgardy, pro niž bylo dětské vidění světa značně inspirativní, Stanislava Fedrová (ÚČL) zvažovala Hrubínovy a Skácelovy básně k Čapkovým pastelům na pozadí obecnějších proměn v poezii pro děti a také v tradici básní inspirovaných výtvarnými díly; Pavel Kordík (EÚ) interpretoval cyklus sborů v kontextu Kabeláčova skladatelského díla.

Projekt tak realizoval oba klíčové úkoly Strategie AV21, tedy jak využití mezioborové a meziinstitucionální synergie v řešení obecněji formulovaných vědeckých témat základního výzkumu, tak aplikace těchto výsledků v podobě výstavy a prezentace veřejnosti. Jádro týmu navázalo na tuto úzkou spolupráci v dalším projektu věnovaném fenoménu cirkusu.

Výstava *Cirkus pictus* proběhla od října do prosince 2017 v Galerii výtvarného umění v Chebu, opět s dobrým návštěvnickým ohlasem; komentované prohlídky s autory byly zařazeny do Týdne vědy a techniky AV ČR. V kolektivní monografii *Cirkus pictus – zázračná krása a ubohá existence. Výtvarné umění a literatura 1800–1950* autory Tomáše Wintera, Pavlu Machalíkovou (oba ÚDU) a Stanislavu Fedrovou (ÚČL) doplnil přední historik cirkusu Hanuš Jordan (Národní muzeum). Autorský tým se v ní soustředil na reprezentace cirkusových motivů v literatuře a výtvarném umění, které jej ukazují nejen jako nevšední podívanou a vytržení z všedního světa, případně i s jistým aspektem dobrodružství, ale vedle toho též jako prostředek sociální kritiky a reflexe života na okraji společnosti. Ukázal ale také interpretace takových děl, která tematizovala svět cirkusu a jeho typické postavy v přenesených významech, v nichž se stávají metaforou stavu světa a společnosti, jejich hrdinové pak nezřídka i symbolickými postavami.

Publikace, graficky upravená Terezou Hejmovou a Adélou Svobodovou, získala *Cenu Ministerstva kultury* v kategorii odborná literatura soutěže Nejkrásnější česká kniha za rok 2017. Pozitivní jsou také první odborné reakce – renomovaná historička umění Hana Rousová např. napsala: „Nejen u nás, ale ani v zahraničí takto zaměřená práce dosud nevznikla. Téma ... autorům mimo jiné umožnilo řadu nových pohledů na ty aspekty, které v rámci tradičních uměnovědných otázek zůstávají spíš na okraji anebo jsou zcela opomenuty. Zejména se to týká subkulturních žánrů a jejich transformace do tzv. vysokého umění. Projekt je mimořádný nejen tématem, ale stejně tak i periodizací dějin umění.“

OBR. 9: Výstava *Cirkus pictus*; zdroj: ÚČL

1.10 Ocenění pracovníků

1.10.1 Cena Josefa Hlávky

Matouši Jaluškovi (oddělení starší literatury) a Václavu Smyčkovi (oddělení literatury 19. století / Germanobohemistický tým) byla za jejich vědeckou činnost udělena *Cena Josefa Hlávky pro nejlepší studenty a absolventy pražských veřejných vysokých škol, brněnské techniky a mladé talentované pracovníky Akademie věd České republiky*.

OBR. 10: *Předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová a předseda nadace Nadání Václav Pavlíček předávají Cenu Josefa Hlávky Matouši Jaluškovi; zdroj: nadace Nadání*

1.10.2 Nejkrásnější české knihy roku 2017

V tradiční soutěži *Lidových novin* se na prvním místě v kategorii odborná literatura umístila kniha *Cirkus Pictus*, na jejíž přípravě se podílela Stanislava Fedrová (oddělení teorie).

1.11 Činnost výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie

Již druhým rokem rozvíjela své aktivity výzkumná infrastruktura Česká literární bibliografie (ČLB), jejímž základem je oddělení bibliografické a archivní Střediska literárněvědných informací ÚČL. Projekt ČLB (MŠMT ČR, 2016–2019) úspěšně prošel tzv. interním hodnocením výzkumných infrastruktur, prováděném mezinárodní komisí expertů. Proces hodnocení byl zahájen v závěru roku 2016, podklady pro hodnocení byly odevzdány v lednu (zpráva ČLB) a v únoru 2017 (zpráva scientific boardu ČLB), v červnu 2017 proběhl pohovor s komisí. Výsledné hodnocení (druhé nejvyšší z pěti možných) potvrdilo stabilní pozici ČLB mezi výzkumnými infrastrukturami pro humanitní vědy. Na základě dosaženého hodnocení by výzkumná infrastruktura ČLB měla být financována i v období po skončení první fáze projektu, tj. v letech 2020–2022.

Pracovníci a pracovnice infrastruktury ČLB pokračovali v retrospektivním doplňování bibliografie českého literárního samizdatu, které patří k hlavním aktivitám projektu pro léta 2016–2019 (k 31. 12. 2017 pořízeno 2 853 záznamů). Kontinuálně byla zpracovávána běžná bibliografie, představující další z pilířů činnosti ČLB. Za rok 2017 byly databáze popisující literární dění od roku 1945 do současnosti rozšířeny o 26 106 bibliografických záznamů, takže celkově zahrnují již 571 825 položek. Pokračovaly také práce na konverzi databáze České literární osobnosti, jejíž převod do mezinárodního výměnného formátu MARC21 by měl být ukončen v roce 2018. Jako vedoucí pracoviště svého druhu se ČLB prezentovala vydáním sborníku České oborové bibliografie (ed. Markéta Ř. Holanová) v edici Bibliographica, uceleně mapující jeden ze tří sektorů národního bibliografického systému. Velkou pozornost věnovala ČLB vzdělávání a informování svých koncových uživatelů, zejména vysokoškolských studentů. Prezentacemi a kurzy se zapojila do výuky ve Škole praktické bohemistiky, pořádané v ÚČL pro studenty Ostravské univerzity i dalších vysokých škol z ČR, zajistila semestrální seminář pro studenty Pedagogické fakulty UK, v Polsku prezentovala možnosti využití svých databází a dalších nástrojů studentům bohemistiky z Opolské univerzity atd.

Strategickou důležitost má pro ČLB spolupráce s Polskou literární bibliografií (dále PLB), kterou vytváří Instytut Badań Literackich PAN. Svou historií, typem, rozsahem a systematičností zpracovávaných dat i současným stavem a rozvojovými cíli představuje PLB nejbližší zahraniční paralelu ČLB, obě infrastruktury disponují zároveň korpusem dat o ohlasu polské literatury v Česku, respektive české literatury v Polsku, které představují přirozený komplement národních sbírek. Roku 2017 bylo zahájeno řešení tříletého mobilityho projektu ČLB a PLBL „Future of Polish and Czech Literary Bibliography: Towards Integration and Exploitation in Comparative

Research“. V dubnu 2017 navštívili pracovníci ČLB Instytut Badań Literackich ve Varšavě i kmenové pracoviště PBL v Poznani, recipročně se v říjnu 2017 účastnili polští kolegové společného workshopu v Praze.

Významný úspěch ČLB představovalo udělení grantu z evropských strukturálních fondů, výzvy Výzkumné infrastruktury v rámci OP VVV. Projekt s názvem „Český literární internet: data, analýzy, výzkum“ získal podporu v únoru 2017. Po následné negociační fázi bylo v květnu 2017 rozhodnuto o vydání právního aktu a od července 2017 bylo zahájeno vlastní řešení projektu, které je plánováno na 46 měsíců. Jeho hlavními výstupy by mělo být zpracování bibliografie českého literárního internetu, prováděné týmem o 4 FTE), příprava souvisejícího analytického softwaru a zároveň základní výzkum v oblasti literatury na českém internetu, do něhož je zapojeno i oddělení 20. století a literatury současné a oddělení pro výzkum literární kultury ÚČL.

Pokud jde o bibliografii literárního internetu, ke konci roku bylo zpracováno 3 654 záznamů. Záznamy jsou systematicky doplňovány o link na umístění daného článku na webu. Zároveň se podařilo navázat funkční spolupráci s Národní knihovnou ČR. Díky ní je většina excerpovaných článků doplňována o odkaz do aplikace Webarchiv, do nějž je systematicky ukládán obsah vybraných českých webových stránek.

OBR. 11: Přednáška Markéty Holanové „Jak se neutopit v bibliografickém moři“ v rámci Jarních exkurzí do světa vědy; zdroj: ÚČL

2. Publikace

2.1 Knižní publikace pracovníků

Počet vydaných knižních publikací – monografií, kolektivních knih a edic – pracovníků ÚČL i v roce 2017 překročil dvě desítky. Podařilo se dokončit a vydat kolektivní publikace, které jsou výsledkem práce badatelských týmů v oblasti literární teorie a historie (*Za (de)konstruktivismem. Kritické koncepty (post)poststrukturální literární a kulturní teorie; Zatemněno. Česká literatura a kultura v protektorátu*). Individuální monografie směřovaly ke komplexnímu uchopení výrazných osobností z moderních dějin české literatury (František Gellner, František Zavřel), jakož i k charakteristice literatury a literárního života vybraných dějinných etap (poezie doby Karla IV.; literatura a kultura období stalinismu). Další fázi kvalitativního zkoumání české čtenářské kultury završila publikace Jiřího Trávnicka *Česká čtenářská republika*. Řada publikací vydaných v roce 2017 dokládá, že výzkum v ÚČL v současnosti probíhá v mezioborových a intermediálních souvislostech (např. knihy *Cirkus pictus. Zázračná krása a ubohá existence. Výtvarné umění a literatura 1800–1950* či *Svaté obrázky: pražská devoční grafika 18. a 19. století*).

Jan Matonoha a kol.: Za (de)konstruktivismem. Kritické koncepty (post)poststrukturální literární a kulturní teorie (Academia, Praha 2017, 517 stran)

Kniha s titulem *Za (de)konstruktivismem*, naznačujícím jak to, co následovalo po (de)konstruktivismu, tak i určité nostalgické ohlédnutí za již proběhnuvší tendencí, a s podtitulem *Kritické koncepty (post)poststrukturální literární a kulturní teorie* obsahuje 102 heslových statí. Vedle Jana Matonohy, který je autorem více než tří čtvrtin hesel, do ní přispěli též Richard Müller, Josef Fulka, Pavel Šidák, Jakub Češka, Josef Šebek a Jan Lukavec. Jednotlivé statí jsou věnovány pojmům jako studium – punktum, singularita, rizoma, aporie, událost, touha, vznešeno, abjekt, jouissance, matérie, afekt, transgrese, performativita, tělesnost, (post)feminismus, gender, homo sacer, zóé – bios, zvíře, paradigma, diskurz, dispozitiv, moc, epistémé, represivní hypotéza, technologie sebe sama, kulturní kapitál, habitus, medialita ad. Hesla jsou uspořádána tematicky do devíti hnízd: poststrukturalismus, dekonstrukce, psychoanalýza, postmarxismus, feminismus a gender, diskurz, kánon, tělo a zvíře. Ve svém úhrnu příručka usiluje o to poskytnout hlubší vhled do posledních čtyřiceti let vývoje (post)poststrukturální literární a kulturní teorie, a může tak sloužit zájemcům a zájemkyním o současnou literární teorii a filosofii, kulturní studia, antropologii, teorii umění a další obory.

Lucie Antošíková (ed.): *Zatemněno. Česká literatura a kultura v protektorátu* (Academia, Praha 2017, 422+XXVI stran)

Navzdory rostoucímu zájmu badatelů humanitních oborů představuje období protektorátu Čechy a Morava doposud nepříliš probádanou oblast českých dějin. Monografie *Zatemněno: česká literatura a kultura v protektorátu* je proto příspěvkem k lepšímu poznání a pochopení této velmi specifické fáze naší literární a kulturní historie. Kolektiv autorů čtenářům předkládá dvacet sedm aktuálních sond do problematiky protektorátní tvorby a kulturní politiky, které se opírají o výzkum dobového – nejen českého, ale i německého – materiálu a usilují o jeho adekvátní historickou interpretaci. Cílem ovšem je dané kulturní období nahlédnout novými očima, mimo tradiční výkladová schémata, a na úrovni dnešního poznání tak pojmenovat mechanismy, jež určovaly tehdejší společenský a kulturní život a ovlivňovaly podobu tvorby literární, divadelní, hudební, filmové či rozhlasové.

Jiří Trávníček: *Česká čtenářská republika. Generace, fenomény, životopisy* (Host, Praha 2017, 445 stran)

Kniha o současné české čtenářské kultuře vychází z anonymních čtenářských životopisů, které se nahrávaly v letech 2009–2015. Tyto výpovědi (celkem jich je 138) slouží jako základ pro trojí pohled na české čtenářství. Úhel generační portrétuje čtyři generace (rozhlasovou, televizní, počítačovou a internetovou), konkrétně to, čím musely projít a jaké jsou jejich dominanty. Druhá perspektiva (fenomény) se zabývá tematickými průsečíky, tedy tím, co z jednotlivých čtenářských životopisů vyplynulo – například Babička, detektivka, film a kniha, odpadnictví, povinná četba, Švejk, tipaři, zákazy a další. Třetí úhel (životopisy) přináší devět životních čtenářských příběhů, které jsou něčím typické a zároveň něčím podnětné, to vše s malou interpretační nápovědou.

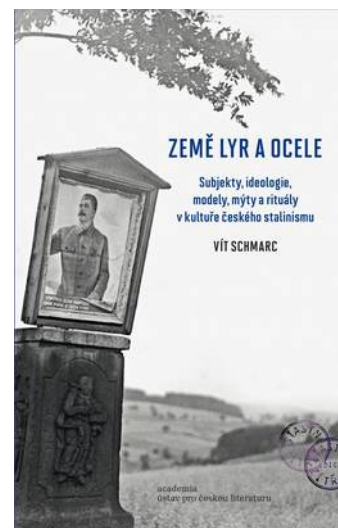
Petr Plecháč – Robert Kolár: Kapitoly z korpusové versologie (Akropolis, Praha 2017)

Kapitoly z korpusové versologie jsou výstupem dlouhodobého projektu zaměřeného na výzkum českého verše 19. století a navazuje na práce Miroslava Červenky a Květy Sgallové. Kromě analýzy vybraných rytmických charakteristik a jejich spojitosti s dobovými poetikami je pozornost věnována komplexní charakteristice rytmického stylu veršovaného textu. Kniha se materiálově opírá o Korpus českého verše a je založena na sledování měřitelných charakteristik textů.

Vít Schmarc: Země lyr a ocele. Subjekty, ideologie, modely, mýty a rituály v kultuře českého stalinismu (Academia, Praha 2017, 423 strany)

Prostřednictvím několika analytických sond do poezie, prózy a filmu českého socialistického realismu v letech 1948–1955 zkoumá tato monografie podstatu znakového systému, v němž na jedné straně stojí pevná mocenská síť institucí, na straně druhé různé formy subjektů (přátelských i nepřátelských, modelových i odstrašujících, poslušných i odporujících). Základem je tázání po povaze symbolického pole, které je v této ideologické komunikaci utvářeno: Co to vlastně byl onen neomylný a epochální socialistický realismus? Z jakých zdrojů čerpala jeho česká varianta? Jaké sovětské modely byly přejímány, které naopak potlačovány? Jakou podobu ideální skutečnosti dobová literatura generovala? V návaznosti na sémiotické analýzy Vladimíra Macury a rozsáhlou inspirativní anglo-americkou tradici reflexe mýtů a rituálů socialistického realismu usiluje monografie nazřít český stalinismus nikoli jako významově petrifikované pole, ale jako dynamický prostor, v němž se srážejí různé perspektivy, tradice, snahy podmanit si skutečnost v její celistvosti i ideologické strategie „apelace“ subjektů.

Lucie Kořínková: František Gellner. Text – obraz – kontext (Akropolis, Praha 2017, 509 stran)

Kniha představuje Gellnerovo dílo v neobvyklých či neznámých perspektivách a souvislostech. Snahou je přitom udržet na zřeteli Gellnera jako tvůrce činného ve dvou oblastech zároveň – literární a výtvarné, a tyto složky jeho díla pak prezentovat pokud možno v jejich různosti, ale také v silném propojení. Konkrétní Gellnerovy texty i kresby jsou ve výkladu osvětlovány s ohledem na dobové kontexty, do nichž tyto práce vstupovaly. Ve výkladu jsou využity prameny donedávna neznámé a zatím nezkoumané, vedle nich se však práce opírá o materiály, jež jsou dlouho známy, nezřídka se je ovšem snaží nahlédnout poněkud jinak, než bylo dosud v gellnerovské literatuře obvyklé. Cílem není radikálně reinterpretovat to, co z Gellnerova díla zůstává zdaleka čtenářsky nejživější, totiž jeho lyriku, jako spíše skrze průhledy od prací ležících většinou mimo toto vymezení nabídnout nové, vrstevnatější, komplexnější a vnitřně propojenější čtení celku autorského díla, respektive doby, pro niž a v níž bylo tvořeno.

Lucie Kořínková —
František Gellner
Text — obraz — kontext

Eduard Burget: Dramatik na pranýři. Podivný osud spisovatele Františka Zavřela (Academia, Praha 2017, 477+LXIV stran)

Spisovatel a dramatik František Zavřel (1884–1947) byl jako autor řady divadelních her, románů a básnických sbírek pozoruhodnou osobností českého kulturního života první poloviny 20. století. Svým nacionalismem, konzervativním založením, odporem k demokratickým tradicím a především vypjatým individualismem se často ocital mimo kontext liberálně demokratické kultury první republiky. Od poloviny třicátých let byl přiřazován k tvůrcům sympatizujícím s italským a českým fašismem, jeho veřejná vystupování nabývala až extrémních poloh, případně se cílenou kampaní snažil skandalizovat osobnosti domácí kultury a politiky. Monografie, která spojuje prvky biografické a obecně historické, se snaží postihnout Zavřelovo literární, dramatické i publicistické dílo v celé jeho šíři a rozmanitosti a včlenit je do kontextu tehdejší doby.

Matouš Jaluška (ed.): Eseje o poezii a době Karla IV. (Ústav pro českou literaturu AV ČR – Radioservis, Praha 2017, 187 stran + CD)

Kniha přináší soubor studií a esejů Jany Fantysové Matějkové, Josefa Hrdličky, Matouše Jalušky, Daniela Soukupa a Martina Šorma, které se různými způsoby dotýkají funkce a ztvárnění soustavy čtyř kardinálních ctností – statečnosti, moudrosti, uměřenosti a spravedlnosti – ve středověké poezii s výhledem k poezii současnější. V jejich horizontu se neustále udržuje kulturní projekt Karla IV., autoři hledí k jeho kořenům, předobrazům či analogiím od Iberského poloostrova po střed Evropy. Ukazuje se, že ctnosti jakožto nástroj určený k popisu celku žádoucího lidského chování představují vhodný nástupní bod k interpretaci starých textů, jež jsou zpravidla alespoň částečně normativní, tato jejich vlastnost nám však z hlediska dnešní doby uniká. Jednotlivé případové studie obsažené v knize byly na jaře roku 2016 odvysílány na stanici Český rozhlas 3 Vltava v rámci oslav karlovskeho jubilea a knihu doplňuje CD s nahrávkami těchto pořadů. Pro účely publikace byly texty znovu přehlédnuty, prohloubeny, vybaveny patričným aparátem a hlavně doplněny o studie, zkoumající obecnější fungování kardinálních ctností napříč středověkou literaturou.

Tomáš Winter – Pavla Machalíková – Stanislava Fedrová – Hanuš Jordan: Cirkus pictus. Zázračná krása a ubohá existence. Výtvarné umění a literatura 1800–1950 (GAVU Cheb – Arbor vitae – Artefactum, Cheb – Řevnice – Praha 2017, 159 stran)

Cirkus s typickými postavami artistů, klaunů a krotitelů exotických zvířat je svébytným prostředím, odlišným od každodenní reality. Divákům poskytuje nebývalou podívanou a nové smyslové zážitky. Ve výtvarném umění a literatuře je cirkus spojován s rozmanitou symbolikou. Kniha *Cirkus pictus* zpřítomňuje tyto reflexe v českém prostředí od počátku 19. století do poloviny 20. století, a to v širších souvislostech evropského umění. Vedle prací známých autorů, mezi něž patřili Bohumil Kubišta, Josef Čapek, Jindřich Štyrský, Vítězslav Nezval nebo Eduard Bass, představuje i díla pozapomenutých tvůrců. Pozornost věnuje také historii cirkusu samého.

Zuzana Augustová – Jan Jiřík – Daniela Jobertová (eds.): Horizonty evropského dramatu: Současný divadelní text mezi dramatickými a postdramatickými tendencemi (NAMU, Praha 2017, 331 stran).

Kniha je výstupem projektu, jehož cílem je nabídnout komparativní pohled na současné tendence evropské dramatiky. První část sestává z hledu českých teoretiků do jednotlivých divadelních kultur. Čtenář tak může sám nacházet paralely a rozdíly mezi vývojem dramatiky v Německu a Rakousku (Zuzana Augustová), Velké Británii (Martina Schlegelová), České republice (Vít Pokorný), Polsku (Jan Jiřík), Rusku (Marcela Magdová) a Itálii (Kateřina Bohadlová). Druhá část knihy obsahuje do podoby studií zpracované příspěvky ze symposia Současný divadelní text mezi dramatickými a postdramatickými tendencemi.

Martin Hrdina – Eva Bendová – Kateřina Piorecká (eds.): Člověk a společnost 19. století tváří v tvář katastrofě (Academia, Praha 2017, 375 stran)

Kniha obsahuje příspěvky z 36. ročníku plzeňského symposia, v jehož rámci pokračovala debata o civilizačních kolapsech a regeneračních procesech. Více než tři desítky vědců zde z různých perspektiv nahlíží na události, jež v 19. století vyvolávaly vzrušení a neklid v obyvatelstvu českých zemí – od povodní a požárů přes dopravní neštěstí až po státní bankrot. Autoři v jednotlivých kapitolách pozorují, jak na takové události reagovali spisovatelé, jak je zobrazovali výtvarní umělci, a také uvažují o strategiích zvládnání následků katastrofického dění, které se uplatňují nezřídka i v dnešním světě (například životní pojištění nebo předpisy požární ochrany).

Kateřina Piorecká (ed.): 11. 6. 1947. Založení Ústavu pro českou literaturu v dokumentech. Ed. Kateřina Piorecká (Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha 2017, 56 stran)

Výroční publikace shrnuje v komentované edici faksimilí dokumentů, zachovaných v Archivu Akademie věd (A AV ČR, fond ČAVU, sign. 212.0, inf. Č. 282), založení Ústavu pro českou literaturu od první zmínky o potřebě založit neuniverzitní badatelskou literárněvědnou instituci v rámci České akademie věd a umění. Poprvé zpřístupňuje jednotlivé verze návrhů na její zřízení s připomínkami, škrty a komentáři literárních teoretiků a historiků, kteří se na jejím vzniku podíleli (Jan Mukařovský, Albert Pražák, Ján Bakoš aj.) i konečné vydání Organizačního řádu Ústavu pro českou literaturu České akademie věd a umění, na jehož základě tato badatelská instituce byla v roce 1947 založena. Dokumenty doplňuje Zpráva o činnosti ÚČL ČAVU zpracovaná Antonínem Grundem na podzim 1948, jež rekapituluje průběh vzniku ústavu a vyčísluje náklady s tím spojené.

11. 6. 1947
ZALOŽENÍ ÚSTAVU
PRO ČESKOU LITERATURU
V DOKUMENTECH

Markéta Ř. Holanová (ed.): České oborové bibliografie. Sborník z interdisciplinárního semináře (Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha 2017, 202 stran)

V rámci Týdne s Českou literární bibliografií, uspořádaného výzkumnou infrastrukturou Česká literární bibliografie, se 19. října 2016 konalo interdisciplinární setkání oborových bibliografů. Předkládaná publikace přináší tištěné verze šestnácti příspěvků z tohoto semináře. Čtenářům poskytuje základní informace o článkových bibliografiích nejrůznějších oborů, jež zde byly zastoupeny: seznámí je s jejich historickým vývojem, aktuálním stavem zpracování, excerpční základnou současné i retrospektivní bibliografie, používaným technologickým řešením a dalšími aktivitami či problémy, jež s jejich chodem souvisejí.

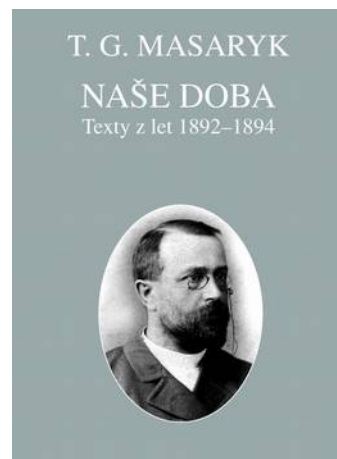
Martin Hrdina (ed.): Šeřík a růže. Korespondence Irmy Geisslové a Sofie Podlipské 1883–1897 (Academia, Praha 2017, 591 stran)

Spisovatelky Sofie Podlipská a Irma Geisslová si v letech 1883 až 1897 dopisovaly jak o svých každodenních starostech, tak o výjimečných zážitcích, vyměňovaly si názory na umění a uvažovaly o smyslu života. Korespondence otevírá pozoruhodné průhledy do života měšťanských rodin sklonku 19. století a představuje významný pramen pro poznání života a díla obou autorek a šířeji i českého literárního a kulturního dění. Svazek je uveden studií, jež seznamuje čtenáře se souvislostmi vzniku dopisů a zamýšlí se nad jejich básnickými stylizovanými pasážemi. Samotné dopisy jsou opatřeny vysvětlivkami, které objasňují reálie potřebné pro porozumění textu. Součástí knihy je obrazová příloha zahrnující ukázky rukopisu autorek, rodinné fotografie a další materiál.

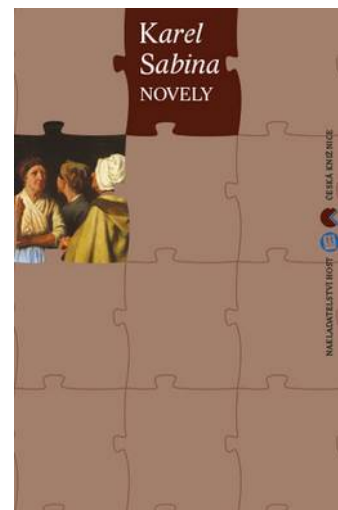
Jiří Flaišman (ed.): T. G. Masaryk – Naše doba: texty z let 1892–1894. (Ústav T. G. Masaryka – Masarykův ústav a archiv AV ČR, Praha 2017, 506 stran)

Další svazek souborného vydání prací T. G. Masaryka shrnuje všechny známé tiskem vydané texty z let 1892–1894, z období, kdy vedle příspěvků do týdeníku *Čas* (v něm např. rozsáhlá studie o F. M. Dostojevském) přispívá do časopisu *Athenaeum* (např. stať o J. A. Komenském), po jehož zániku Masaryk zakládá nový měsíčník *Naše doba*, který začne intenzivně naplňovat rozsáhlými studiemi (např. Kult Rozumu a Nejvyšší bytosti), zprávami, přehledy, recenzemi a poznámkami. Edice dále přináší oddíl dubí a společných prohlášení a je vybavena anotovaným jmenným rejstříkem.

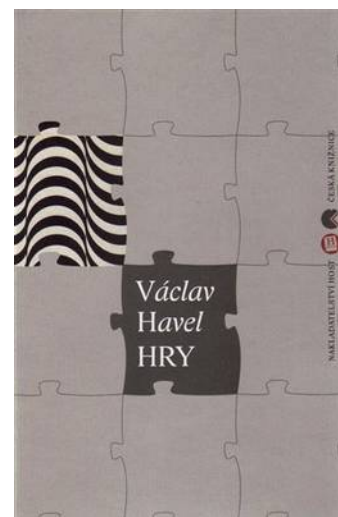
Petra Hesová (ed.): Karel Sabina – Novely (Host – Nadační fond Česká knižnice – ÚČL, Brno–Praha 2017, 430 stran)

Svazek vydaný v edici Česká knižnice obsahuje tři novely vybrané z rozsáhlého a různorodého díla Karla Sabiny (1813 až 1877), které přibližují dnešnímu čtenáři autorův tvůrčí vývoj a rovněž poukazují na jeho nezanedbatelný vliv na formování české literatury v její tematické i žánrové rozmanitosti. Svazek otevírá předběžnová novela *Ervín* (1836, upraveno 1845), modelová próza českého romantismu. *Vesničané* (1847) pak představují první z pokusů o realistické zobrazení jinak převážně idealizovaného českého venkova. V závěrečném, umělecky patrně nejzdařilejším díle *Oživené hroby* (1870) Sabina střízlivě, kriticky i sebekriticky konfrontoval názory a ideály účastníků evropského revolučního dění čtyřicátých let a bryskní pointou zhodnotil výsledky úsilí a činů své generace. Připojena je i časopisecká verze této novely, nazvaná *Hroby živoucích* (1863), a komentovaný soupis evidovaných vydání.

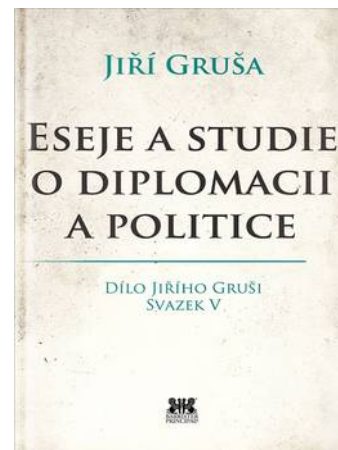
Lenka Jungmannová (ed.): Václav Havel – Hry (Host – Nadační fond Česká knižnice – ÚČL, Brno–Praha 2017, 560 stran)

Pro edici Česká knižnice připravila Lenka Jungmannová edici divadelních her Václava Havla, které tvoří pomyslné vrcholy jeho dramatického díla: *Zahradní slavnost* (1963), *Vyrozumění* (1965), *Ztížená možnost soustředění* (1968), *Žebrácká opera* (1972), *Audience*, *Vernisáž* (1975), *Largo desolato* (1984) a *Pokoušení* (1985). V těchto hrách Havel konstituuje, rozvíjí a brilantně obměňuje svůj groteskně-satirický dramatický rukopis, vyrůstající z kritiky totalitní ideologie padesátých a šedesátých let a postupně do sebe vstřebávající také myšlení disidentské, formující se v dekadách následujících. Svazek edičně připravila Lenka Jungmannová, která v závěrečném komentáři sleduje nejen genezi jednotlivých her, jejich ohlasy a kritickou recepci, ale i jejich publikační a inscenační život.

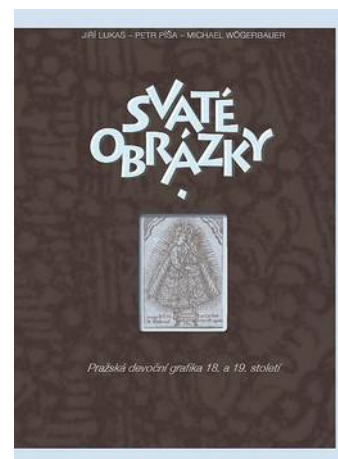
Dalibor Dobiáš (ed.): Eseje a studie o diplomacii a politice. Dílo Jiřího Gruši. Svazek V. (Barrister & Principal, Brno 2017, 583 stran)

V esejích, projevech a dalších textech v tomto svazku Jiří Gruša jako český velvyslanec, ministr, posléze i ředitel Diplomatické akademie ve Vídni, komentuje Evropu po pádu železné opony a její výzvy. Nabízí jedinečně mnohostranný a zasvěcený pohled na vzájemné vztahy Čechů, Němců a Rakušanů a jejich novodobé milníky (Česko-německá deklarace, vstup České republiky do NATO a Evropské unie). Předkládá však i svůj pohled na historii středoevropského soužití. Již Grušovy texty z počátku devadesátých let přitom představují překvapivě aktuální konfrontaci se základy soudržnosti evropských společenství a jejich vnitřními a vnějšími hrozbami.

Petr Píša – Michael Wögerbauer – Jiří Lukáš: Svaté obrázky: pražská devoční grafika 18. a 19. století (Muzeum hlavního města Prahy, Praha 2017, 230 stran)

Kniha je věnována vzniku, výrobě a významu specifické grafické produkce s náboženskými motivy v průběhu 17.–19. století. Seznamuje čtenáře s objekty lidové zbožnosti v barokní Praze – milostnými sochami a obrazy uctívanými v jednotlivých pražských kostelech a poutních kaplích, s jejich historií a vzhledem, jak nám je představují devoční grafické listy. Na příkladu Jana Pachmayera pak popisuje problematiku výroby a tisku svatých obrázků v Praze po útlumu a znovuoživení náboženského života v průběhu první poloviny 19. století. Zabývá se dále cenzurou svatých obrázků v první polovině 19. století a přináší soupis pražských mědirytců a ocelorytců, tiskařů mědirytin, litografů, knihtiskařů, knihkupců a nakladatelů od sklonku 18. do počátku druhé poloviny 19. století, kteří svou činností zasahovali do výroby svatých obrázků či obchodu s nimi.

2.2 Publikace vydané v ÚČL

ÚČL působil v roce 2017 také jako vydavatel neperiodických a periodických publikací a digitálních informačních zdrojů. Hlavní ediční aktivitou bylo vydání pěti nových svazků v edici Česká knižnice, jež bylo podpořeno z prostředků Strategie AV21 a realizováno ve spolupráci s nakladatelstvím Host. Jedná se o tyto svazky:

- Božena Němcová: *Babička*
- Václav Havel: *Hry*
- Karel Sabina: *Novely*
- Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic: *Putování aneb Cesta z království českého...*
- Jaromír John: *Večery na slavníku*

Deseti novými sešity pokračovalo rovněž vydávání didaktických materiálů v doprovodné edici Seminář České knižnice.

Ročníkem 65 pokračovalo vydávání vědeckého dvouměsíčníku *Česká literatura*, který byl nadále excerpován v databázi ERIH, SCOPUS, The Central European Journal of Social Sciences and Humanities, Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur a Web of Science. Vedle pěti běžných čísel věnovala redakce jako obvykle jedno číslo vybranému tématu. Hostujícími editorem tematického čísla o literárněvědném marxismu byl Roman Kanda (ČL 6/2017). Obsah časopisu byl šířen rovněž prostřednictvím zpoplatněných článkových databází JSTOR (staženo přes 2000 článků) a Central and Eastern European Online Library (staženo přes 400 článků).

Redakce *České literatury* pokračovala v popularizaci časopisu formou internetového blogu *Česká literatura v síti*, kde jsou v týdenním intervalu zveřejňovány kritické nebo publicistické texty z tištěného vydání nebo texty související s obsahem časopisu (15 544 unikátních návštěvníků za rok 2017, počet návštěvníků se tedy od založení blogu v roce 2014 více než zdvojnásobil).

U časopisu *Cornova*, který ÚČL vydává od roku 2016 společně s Českou společností pro výzkum osmnáctého století, došlo k reformám redakčního fungování. Od začátku roku 2017 byla ustavena nová redakční rada (místo dosavadních dvou orgánů, redakční rady a mezinárodní redakční rady). Jejím předsedou se stal Michael Wögerbauer (ÚČL) a jeho zástupcem Marc Niubo (FF UK). Nová redakční rada má 22 členů z pěti zemí, kteří se podle možností aktivně zapojují do chodu časopisu.

Radou byla nově přijata strategie vydávat větší počet komponovaných tematických čísel s cílem profilovat časopis jako inovativní a vícejazyčnou platformu pro interdisciplinární výzkum 18. století s důrazem na střeoevropský i širší kontext. V průběhu roku byla také podepsána smlouva s databází EBSCO, která bude články z *Cornovy* distribuovat v elektronické verzi.

OBR. 12: Časopisy *Česká literatura* a *Cornova*. Zdroj: ÚČL

2.3 Souhrnné údaje o publikační činnosti

Časopisecké studie publikovali pracovníci ÚČL nejčastěji v časopise *Česká literatura*, který splňuje nejvyšší kritéria uplatňovaná dnes na vědecká periodika (je excerpován mj. v databázích ERIH, SCOPUS a WoS). Dále přispěli do recenzovaných časopisů, jako jsou *Revue des études slaves*, *European Avant-Garde and Modernism Studies*, *Studia Metrica et Poetica*, *Slovo a slovesnost*, *World Literature Studies*, *Enthymema*, *Bohemica litteraria*, *Bohemica Olomucensia*, *Cornova*, *Acta Musei nationalis Pragae. Historia litterarum*, *Český jazyk a literatura*, *Hudební věda*, *Litikon*, *Svět literatury*, *Trudy Instituta ruskogo jazyka im. V. V. Vinogradova*, *Divadelní revue*, *Knihovna – knihovnická revue*, *Literární archiv*, *Studia bibliographica Posoniensia*.

Podle Akademického systému evidence publikací (ASEP), provozovaného Knihovnou AV ČR, v roce 2017 publikovali pracovníci ÚČL 322 výstupů. Podle Registru informací o výsledcích (RIV), který provozuje vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace, pracovníci ÚČL publikovali 86 výstupů.

Struktura publikací ÚČL	ASEP	RIV
Článek v odborném periodiku	97	33
Monografie	23	7
Kapitola v knize	53	29
Konferenční sborník	14	10
Konferenční příspěvek	4	2
Překlad	5	0
Recenze	108	1
Software	1	1
Dizertace	1	0
Článek v novinách	8	0
Pořádání akce	4	3
Ostatní výsledky	4	0
Celkem	322	86

TAB. 1: Publikace pracovníků ÚČL v roce 2017; zdroj: ASEP, RIV

3. Mezinárodní spolupráce

3.1 Zahraniční badatelé a studenti v ÚČL

Dva zahraniční badatelé absolvovali delší badatelský pobyt v ÚČL na základě podpory z programu Fellowship Josefa Dobrovského (dále FJD), financovaného Akademií věd ČR: Stipendijní pobyt historičky Mony Garloff (Universität Stuttgart, únor–duben 2017) s habilitačním tématem „Book Trade and Early Enlightenment in Central Europe, 1680–1750“, přinesl podněty pro dva týmy ÚČL. Bádání M. Garloff se bezprostředně vztahuje k projektu *Budování národa čtenářů. Síť, podniky a protagonisté knižního trhu v Čechách, 1749–1848*, na němž pracovala trojice členů oddělení pro výzkum literární kultury. Oddělení starší literatury zorganizovalo přednášku, již stipendistka zahájila diskusi o svých výzkumech s odborníky na starší dějiny literatury a knihy z České republiky. Doktorand univerzity Paris-Sorbonne Jean Boutan využil pobyt v ÚČL (listopad–prosinec 2017) pro poslední rešerše potřebné k dokončení disertace o zpracování a interpretaci „Dívčí války v české a německojazyčné literatuře první poloviny 19. století“. Zároveň pokračoval ve své dlouhodobější spolupráci s oddělením 19. století i s výzkumnou infrastrukturou Česká literární bibliografie, kde se za francouzskou stranu podílí na sdílení literárněvědných informací.

Měsíční Stipendium Zdeňka Pešata na úhradu části pobytových nákladů uděluje ÚČL ze svého rozpočtu. Čtyři stipendia získali v roce 2017 zástupci Konsorcia pro vytváření a užívání informačních zdrojů světové literárněvědné bohemistiky, dvě byla udělena na základě posouzení jejich projektů Radou ÚČL badatelům z pracovišť do Konsorcia nezapojených.

Z členských institucí Konsorcia pobývali v průběhu roku v ÚČL Marie Brunová (Universität Salzburg, červen 2017), jejíž projekt byl spojen s dokončením disertace o díle Jiřího Weila, a Xavier Galmiche (Paris IV – Sorbonne Nouvelle, leden–únor 2017) s dvěma projekty: první je nazván *Is the war over? Writings on the year 1918 in Central European literature* a má ústít v tematické číslo sborníku *Literární archiv* (PNP), druhý s názvem *La Vie de l'esprit* se týká připravovaného slovníku intelektuálů ve střední Evropě od roku 1945, na kterém spolupracují též pracovníci ÚČL. S podporou Stipendia Zdeňka Pešata absolvovala dále v ÚČL pracovní pobyt Joanna Czaplińska (Uniwersytet Opolski, srpen 2017), která pobytu využila ke studiu jazykové konverze exilových autorů a ke studiu díla Alexandry Berkové. Nora Schmidt(ová) (Universität Erfurt, říjen 2017) se ve svém postdoktorském projektu zabývá křížením různých způsobů psaní (*transferring readings*). Z tohoto úhlu pohledu se jako stipendistka ÚČL věnovala dílu Ludvíka Vaculíka.

Mimo Konsorcium bylo první Stipendium Zdeňka Pešata uděleno Grzegorzi Niećovi (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, červen–červenec 2017), který do Prahy přijel se svým habilitačním projektem, v rámci něhož se věnuje českému antikvárnímu trhu knih. Dále během pražského pobytu připravil materiály pro studii s pracovním názvem *České a polské čtenářství. Dosah – zázemí –*

institute, jejíž metodologický rámec konzultoval s Jiřím Trávníčkem. Druhou stipendistkou se stala kulturoložka Weronika Parfianowicz-Vertun (Uniwersytet Warszawski, srpen–září 2017), jež se zabývá tématem „*Kultura bydlení*” – *prostor, estetika, praktiky: reprezentace bytů v české literatuře druhé poloviny 20. století*. V Praze se W. Parfianowicz-Vertun zaměřila na zkoumání poválečných časopisů věnovaných bytové kultuře i literárních pramenů se zvláštním ohledem na undergroundovou kulturu a význam, který v ní právě byty sehrávaly.

V rámci programu Erasmus+ absolvoval Martin Navrátil (Univerzita Konstantína Filozofa v Nitre) pracovní stáž nazvanou *Problematika edičnej prípravy textu* v oddělení textologickém a edičním ÚČL. Dále navštěvoval v ÚČL přednášky a semináře a seznamoval se s výzkumnou činností dalších oddělení.

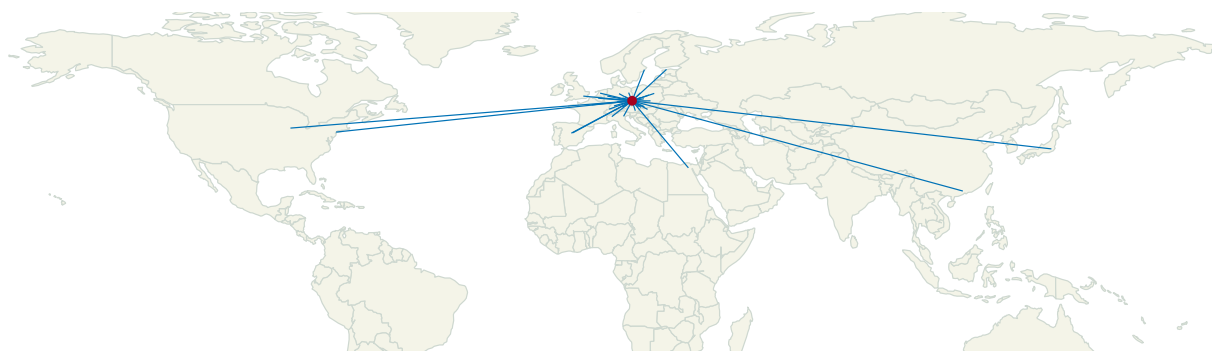
ÚČL uspořádal také přednášky významných zahraničních badatelů. Dne 9. října vystoupil před plným přednáškovým sálem ÚČL švédský mediální teoretik a komparatista Lars Elleström (Linnæus University) s teoretickou přednáškou *Coherence and Truthfulness in Communication: Mediality, Multimodality, Indexicality and 'Fictionality'*. K činnosti Centra pro studia komiksu, společného pracoviště ÚČL a Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, se 1. listopadu konala v ÚČL přednáška Marthy Kuhlman, profesorky komparativní a anglické literatury na Bryant University v Smithfieldu, Rhode Island (USA). Pod názvem *Representing the unrepresentable: Graphic narrative adaptations of Kafka's Metamorphosis srovnávala čtyři různé „transécritures“* (Thierry Groensteen) slavného Kafkova textu „Proměna“ do komiksové podoby (*graphic novel*).

OBR. 13: Přednáška Larse Elleströma; zdroj: ÚČL

3.2 Badatelé ÚČL v zahraničí

Za rok 2017 vykonali výzkumní pracovníci ÚČL celkem 63 pracovních cest, jejichž cílem byly zahraniční akademické instituce, konference a kongresy. Proslovili při nich 39 přednášek, z toho 16 na základě pozvání přijímajícího pracoviště či pořadatele konference. Čtyři cesty se konaly v rámci meziakademických dohod (ZPC), a to zejména do Švédska a na Slovensko. Celkem 25 cest bylo hrazeno z prostředků grantů GA ČR, dalších šest bylo podpořeno z mobilního projektu PAN, do něhož je ÚČL zapojen spolu s Institutem Badań Literackich PAN. Tři větší výjezdy byly hrazeny přijímající stranou, 11 výjezdů bylo podpořeno z prostředků vyčleněných v rozpočtu ÚČL na mobilitu začínajících a mladších pracovníků výzkumných útvarů.

OBR. 14: Zahraniční pracovní cesty pracovníků ÚČL; zdroj ÚČL

3.2.1 Přednášky na pozvání zahraničních univerzit

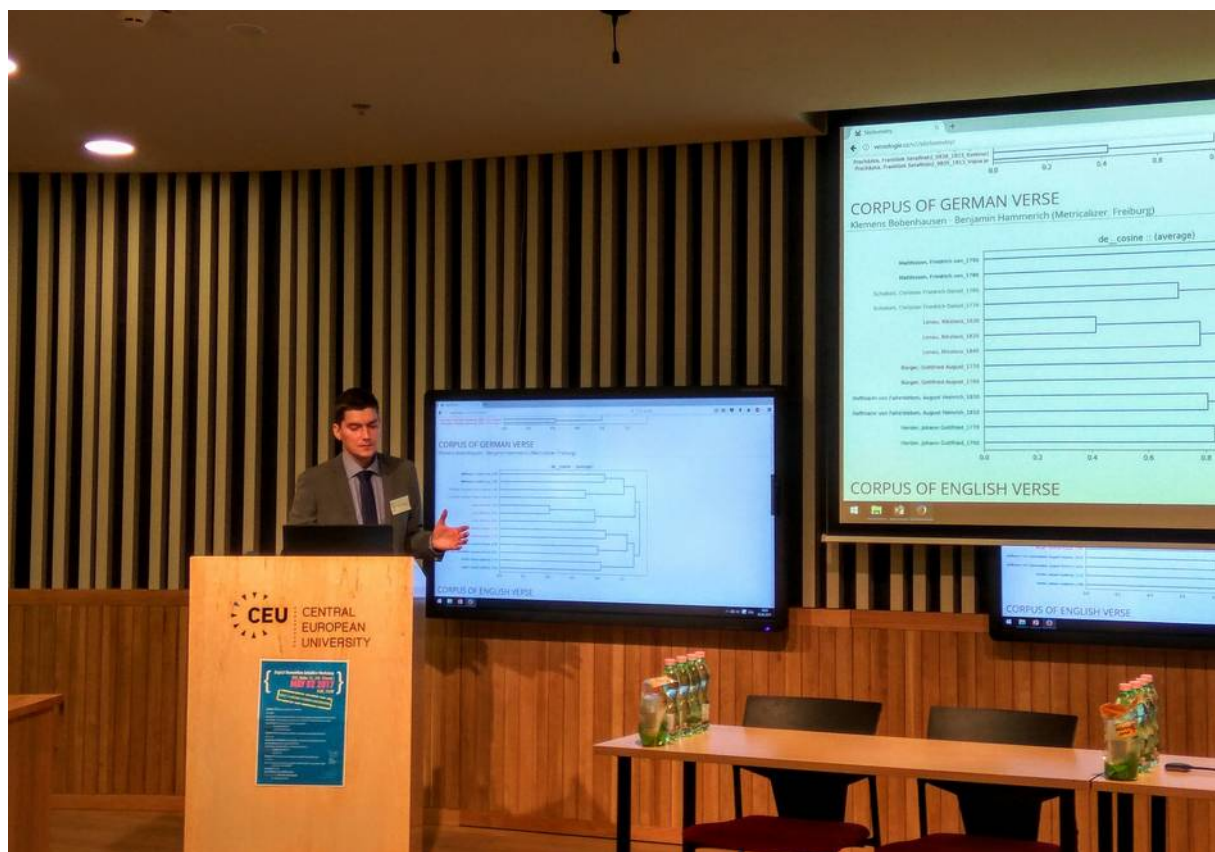
Zvané přednášky zavedly pracovníky ÚČL např. na City College of New York, jež je součástí místní městské univerzity (CUNY). V říjnu 2017 zde František Podhajský proslovil přednášku „Moretti's Hamlets or The meaning of evidence“ a Lucie Antošíková přednášku o problému paměti v posledním románu Jáchyma Topola *Citlivý člověk*. Na podobné téma přednášela L. Antošíková také v listopadu na ústavu slavistiky Universität Wien. V prosinci pak s Janem Budňákem vystoupili v Tübingen v Institutu slavistiky Eberhard Karls Universität. Dvě přednášky o žánru novočeské pohádky a o specifikách českého folkloru přednesl studentům filologie a slavistiky na univerzitě v italské Padově Pavel Šidák. Ondřej Sládek podnikl na přelomu listopadu a prosince cestu do Číny na univerzitu Guangzhou, kde na pozvání místního Russian Centre přednesl čtyři přednášky (o vztahu J. Mukařovského a R. Jakobsona, o české historii, kultuře a literatuře – v září 2018 má být v Guangzhou zahájena výuka českého jazyka).

3.3 Konference a kongresy

Matouš Jaloška spolu s Matoušem Turkem participovali na XXV. kongresu *International Arthurian Society* ve Würzburgu, kde v rámci dvou panelů představili mezinárodnímu publiku české artušovské texty a současné možnosti jejich interpretace; z účasti na kongresu vyplynula možnost uveřejnění příspěvků k literatuře českého středověku v odborném periodiku *The Arthurian Literature*. Plodem kongresu bylo rovněž navázání spolupráce s odborníky z vídeňské univerzity (Matthias Meyer, Lena Zudrell), jejichž cílem je výzkum středoevropských artušovských textů v komparativní perspektivě. M. Jaloška se navíc aktivně účastnil *The XI Cardiff Conference on the Theory and Practice of Translation in the Middle Ages – The Medieval Translator: Medieval Translations & Their Readership*, již pořádal Institut für Mittelalterforschung, součást Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Petr Plecháč představil své bádání z oblasti počítačové versologie, stylometrie a atribuce básnických textů v různých jazycích na workshopech a konferencích v Budapešti (*Text Analysis Across Disciplines*, Central European University, duben 2017), Basileji (říjen 2017) a v Chicagu na konferenci *Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies* (ASEEES, listopad 2017) v rámci panelu *Computational Poetics: Digital Approaches to the Analysis of Poetic Texts*. Při příležitosti dvojího výročí Jana Patočky (1907–1977) se na pozvání Université Libre de Bruxelles Jakub Říha zúčastnil konference *Heresy and Heritage. Jan Patočka on Philosophy, Politics, and the Arts* (2.–6. 5. 2017, spolupřátáno s KU Leuven), kde vystoupil s referátem *Jan Patočka on Structuralism*. Na první mimoamerické konferenci *American Comparative Literature Association* vystoupil Pavel Kořínek v rámci panelu „Comics of the New Europe: Intersections and Reflections“.

Členové textologického oddělení Jiří Flaišman, Michal Kosák a Jakub Říha se zapojili do činnosti *European Society for Textual Scholarship*. V listopadu se zúčastnili konference ve španělském Alcalá, která byla věnována intervencím vydavatele do textu uměleckého díla, tedy problematice, jež pro členy oddělení textologického a edičního ÚČL představuje jednu z klíčových otázek ediční praxe. Na konferenci vystoupili se dvěma příspěvky, zapojili se také do příprav příští výroční konference ESTS, která by se měla v září 2018 konat v Praze.

OBR. 15: Petr Plecháč přednáší na konferenci *Text Analysis Across Disciplines*; zdroj: ÚČL

Počátkem prosince vystoupil Václav Smýčka na konferenci věnované morálním týdeníkům, již uspořádala katedra romanistiky na Universität Graz. V návaznosti na jeho příspěvek o tomto typu časopisu v Čechách se diskutovalo o periodizaci a vývoji žánrových a antižánrových prvků morálních týdeníků a dále jejich vlivu na rozvoj románové prózy. Ve stejných dnech se konala ve Vídni konference *Der Buchdrucker Maria Theresias. Johann Thomas Trattner (1717–1798) und sein Medienimperium*. Michael Wögerbauer na ní na základě bádání v rámci projektu *Budování národa čtenářů* promluvil o pražské pobočce Trattnerova impéria. Se stejným projektem souviselo také jeho vystoupení v květnu na konferenci pořádané univerzitou v Jeně, kde referoval o českých kalendářích 18. století z pohledu dějin knihy. Dlouhodobý studijní pobyt absolvoval pak v létě 2017 v Herzog August-Bibliothek ve Wolfenbüttelu (HAB), kde s využitím archivních fondů HAB pracoval na pilotní studii k akvizici knih z habsburské monarchie v protestantských zemích. Dlouhodobým výsledkem jeho pobytu se stal návrh ke zpracování rukopisných akvizičních knih HAB s pomocí počítačů, a to ve spolupráci s oddělením starých tisků HAB a jejími experty na digital humanities.

Václav Petrbok se podílí na práci Česko-německo-slovenské komise historiků. V říjnu 2017 se účastnil konference a diskusí o kulturních aspektech industrializace v českém, německém a slovenském prostředí v německém Essenu, dále jednání v národní sekci komise i plenárního zasedání všech tří národních sekcí.

3.3.1 1. mezinárodní sympóziium literárnovednej slovakistiky

Ve spolupráci s Platformou pre literatúru a výskum, Literárnym informačným centrom a ÚČL uspořádal Ústav slovenskej literatúry SAV (ÚSIL) ve dnech 20.–24. 11. 2017 v Bratislavě 1. mezinárodní sympóziium literárnovednej slovakistiky. Týdenní vědecká akce sestávala z pěti tematicky zaměřených konferencí a panelů, pokrývajících dohromady celé spektrum problémů spojených se slovenskou literaturou a literární kulturou. V panelu *Poetika textu a poetika udalosti v literatúre po roku 1945* se prezentovalo současné směřování slovakistické literární teorie. Jednodenní panel „Kázne a řeči“ byl věnován raně novověké homiletice na území habsburské monarchie, s Erikou Brtáňovou (ÚSIL) ho za ÚČL uspořádal Daniel Soukup. Proběhla i živá diskuze nad knižními publikacemi k výzkumu homiletiky ve středoevropském kontextu. Vybrané příspěvky budou publikovány v monotematickém čísle odborného časopisu *Slovenská literatúra*. Panely *Idyla a jej transformácie v literatúre 19. storočia* a *Spisovateľ a jeho sociálna rola* byly věnovány typům reprezentací, diskuzi o žánrech, ale také roli spisovatele a jejím proměnám v čase. Centrální akcí sympozia se stala konference *Minulosť, súčasnosť a perspektívy literárnovednej slovakistiky doma a vo svete*, věnovaná aktuálnímu stavu výzkumu slovakistiky v zahraničí (o spolupráci ÚSIL a ÚČL na závěr jednání promluvil Pavel Janáček, s příspěvky vystoupili Michal Jareš a Petr Šámal. Podobně jako kongresy světové literárněvědné bohemistiky, které pořádá ÚČL v recipročním partnerství s ÚSIL, i sympozium mezinárodní slovakistiky provázely akce pro veřejnost: šlo o debatu *Niektoré aspekty prekladu diel slovenských autorov do francúzskeho a anglického jazyka* a též o prezentaci knihy *Velké spory malého národa* laureátky Mezinárodní ceny SAV Joanny Goszczyńskiej z Varšavské univerzity. Sympozia se účastnili zejména slovenští badatelé, dále čeští a polští literární vědci z akademických pracovišť i nezávislí badatelé. Celkem na sympoziu promluvalo více než sedmdesát účastníků.

3.3.2 Jews in Christian Eyes: Between Inspiration and Hostility

Ve spolupráci s Pontifikální fakultou teologickou ve Vratislavi a s Katedrou židovských studií Vratislavské univerzity spoluorganizoval ÚČL v dubnu 2017 mezinárodní konferenci *Jews in Christian Eyes: Between Inspiration and Hostility*. ÚČL na konferenci reprezentoval vedoucí oddělení starší literatury Daniel Soukup. Vystoupil zde s přednáškou „*Oh, Bestia Synagoga!*“ *The Representation of Jews in Czech Sermons at the Turn of the 17th and 18th Centuries* a řídil panel s názvem *Translations*. Spolupracuje i na přípravách výstupu z konference, který bude mít formu monotematického čísla časopisu *Wrocławski Przegląd Teologiczny*.

3.4 **Konsorcium pro vytváření a využívání informačních zdrojů světové literárněvědné bohemistiky**

Konsorcium pro vytváření a využívání informačních zdrojů světové literárněvědné bohemistiky mělo k 31. 12. 2017 sedm členů, mezi nimiž byla slavistická nebo bohemistická pracoviště z Polska, Rakouska, Itálie, Chorvatska, Ruska, nově také z Německa a z Francie.

3.5 **Mezinárodní evropské projekty**

ÚČL byl v roce 2017 zastoupen v následujících mezinárodních grantových projektech:

1. Projekt *E-READ – Evolution of Reading in the Age of Digitisation* je financován z mezinárodního evropského programu COST (IS1404) a koordinován University of Stavanger v Norsku (Anne Mangen). Účastní se ho týmy z 21 zemí EU. ÚČL je zastoupen Jiřím Trávníčkem, který také reprezentuje Českou republiku v řídicím výboru projektu. Cílem tohoto projektu je rovněž výstavba badatelské sítě a příprava projektu zaměřujícího se na současné praktiky čtení v Evropě. Některé projekty už byly započaty; vznikají první studie a bloky studií. Role Jiřího Trávníčka v obou projektech nevyplývá pouze z jeho vlastního výzkumu, nýbrž také z jeho kontaktů s institucemi a odborníky na průzkum čtení zejména ve střední Evropě.

2. Mezinárodní řešitelský tým pod vedením Brigitte Ouvry-Vial (Université du Maine), který se konstitoval při práci na projektu *READ – Reading in the Age of the Digital* financovaném francouzskou Agence Nationale de la Recherche (ANR), podal v roce 2017 dvě projektové přihlášky: do programu Horizon 2020 a do programu *JPI on Cultural Heritage – Digital Heritage*. Před koncem roku 2017 uspěla druhá z přihlášek. Projektu *READ IT – Reading Europe Advanced Data Investigation Tool* se účastní deset institucí z pěti zemí. Hlavním spoluřešitelem za Česko bude Michael Wögerbauer z ÚČL. Povede pracovní skupinu 4, která pokrývá společenskovědný výzkum. Bude napomáhat implementaci algoritmů, které mají v různých jazycích (angličtině, češtině, francouzštině, italštině, němčině, ruštině) rozpoznávat v digitalizovaných textech čtenářské zážitky, a bude se zabývat případovými studii sloužícími testování algoritmů i uživatelského rozhraní. Projekt bude zahájen v červnu 2018.

3. Projekt *NEP4DISSENT: New Exploratory Phase in Research on East European Cultures of Dissent* byl podpořen v evropském programu COST. Pod vedením Macieje Maryla (Instytut Badań Literackich PAN) se ho účastní vědci ze 33 zemí. Spoluřešitelé za ÚČL jsou Jan Matonoha, Eduard Burget a Petra Loučová. Cílem projektu je iniciovat novou přelomovou etapu výzkumu kulturního disentu v bývalých socialistických zemích v letech 1948–1989 a vytvořit platformu pro jeho nadnárodní a multidisciplinární výzkum včetně důrazu na inovativní a efektivní šíření výsledků tohoto bádání a spolupráci s dalšími relevantními odborníky a zástupci z praxe (archiváři, kurátoři, vzdělávací instituce). Projekt byl zahájen v říjnu 2017.

4. Výuka a popularizace

4.1 ÚČL školám

Jak odpovídá povaze vlastního předmětu bádání i charakteru literární vědy, ÚČL se řadou svých aktivit i publikací obrací nejen k vědeckým pracovníkům, ale i ke studentům a učitelům. Vlastní pedagogické úsilí ústavu směřuje sice především do oblasti terciárního vzdělávání a postgraduálního studia, jak o tom svědčí například každoročně pořádaná Studentská literárněvědná konference, ústav se však jako instituce i prostřednictvím jednotlivých pracovníků zapojuje také do spolupráce se školami nižších stupňů. Expertizy ÚČL využívá CERMAT, sám ústav ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i., a Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., pořádá postgraduální kurz Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy a zajišťuje prezentace a přednášky pro studenty všech typů škol.

4.1.1 Pro učitele a jejich studenty

Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy

Od roku 2012 spolupracuje ÚČL s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i., na každoroční Škole českého jazyka a literatury pro pedagogy (dále ŠČJL), kterou organizuje Středisko společných činností AV ČR, v. v. i. ŠČJL představuje postgraduální kurz pro pedagogy ze základních a středních škol. Pro ÚČL je to zdroj informací o potřebách literárního vzdělávání na tomto stupni, pro pedagogy příležitost seznámit se s novými odbornými poznatky. Ve dnech 16.–18. října 2017 se uskutečnil již 6. ročník ŠČJL. Pracovníci ÚČL přednesli dvě přednášky: Stanislava Fedrová v přednášce *O povaze popisu* ukázala, že není radno popisy v literárních dílech podceňovat; Pavel Šidák se v přednášce *Co je literární druh a žánr* soustředil na výklad genetické a umělecké provázanosti jednotlivých literárních žánrů. Kromě přednášek letos ÚČL také zajistil literární exkurzi a besedu se spisovatelem. Daniel Soukup a Matouš Jaluška v *Literární procházce Židovským městem* předvedli provázanost jednotlivých míst, textů a osobností; Tereza Límanová s Robertem Kolárem v návaznosti na dopolední blok věnovaný popisu diskutovala o své próze *Domeček* a přečetla ukázkou z rukopisu své nové knihy.

OBR. 16: Stanislava Fedrová přednáší v rámci Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy; zdroj: ÚČL

Seminář České knihnice

Na sklonku roku 2016 začaly vycházet *Semináře České knihnice*, řada interpretací vybraných děl z jednotlivých svazků České knihnice, strukturovaných podle požadavků pro státní maturity. Edici řídí Robert Kolár. V roce 2017 vyšlo následujících deset *Seminářů*:

Milota Zdirad Polák: Vznešenost přírody (1819)

Josef Václav Sládek: Básně (1875)

Jiří Kolář: Prometheova játra (1950)

Fráňa Šrámek: Modrý a rudý (1906)

Život svaté Kateřiny (cca 1350–1380)

Karel V. Rais: Poslední radosti (1894)

Jaroslav Vrchlický: Zlomky epopoje (1886)

Jan Čep: Dvojí domov (1926)

Svatopluk Čech: Pravý výlet pana Broučka do Měsíce (1886)

Josef Jedlička: Kde život náš je v půli se svou poutí (1954–1957)

Jiří Kolář: Prometheova játra (1950).

Všechny semináře jsou v režimu open access zpřístupněny na webových stránkách *České knihnice* a při akcích ÚČL a *České knihnice* distribuovány i v tištěné podobě.

Ostatní

V rámci spolupráce s *Asociací češtinářů* jsou na jejích stránkách publikovány texty pracovníků ÚČL, *Asociace* rovněž informuje o dění v ÚČL (například o edici *Seminář České knihovny*). ÚČL nadále spolupracuje s časopisem *Český jazyk a literatura*, a to jednak příspěvky svých pracovníků, jednak působením Roberta Kolára v jeho redakční radě.

4.1.2 Pro studenty (a jejich učitele)

Spolupráce s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání

Komise ÚČL pro výuku literatury na středních spolupracovala čtvrtým rokem s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT). Ve funkci tzv. revizora či tzv. ředitelského experta připomínkovali jednotlivé testové či celé jejich soubory (např. konkrétní zadání maturitní zkoušky).

Přednášky

Pracovníci ÚČL proslovili v roce 2017 několik přednášek pro studenty středních škol. Například Pavel Janoušek přednesl dvě přednášky o současné české literatuře pro studenty Gymnázia Botičská (další dvě přednášky proslovil pro učitele v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v Hradci Králové a v Náchodě), Robert Kolár přednášel o ÚČL pro studenty Karlínského gymnázia.

4.2 Pedagogická spolupráce s vysokými školami

V roce 2017 se ÚČL nadále podílel na terciárním vzdělávání. Pracovníci ÚČL vyučovali jak formou interní, tak externí spolupráce na řadě vysokých škol (např. Univerzita Karlova v Praze, Masarykova univerzita v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci). Pracovníci ÚČL odučili v letním semestru 2016/2017 a v zimním semestru 2017/2018 celkem 2095 hodin, z čehož 1091 bylo zaměřeno na studenty bakalářských programů, 913 na studenty magisterských programů a 91 na studenty doktorských programů.

Druhou úroveň účasti na terciárním vzdělávání představují doktorské studijní programy, v nichž ÚČL zastává roli jednoho ze školicích pracovišť. Jedná se o programy Dějiny novější české literatury v nadnárodních kontextech (společná akreditace s Filozofickou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích) a Česká literatura (společná akreditace s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně). Působení doktorandů v ÚČL je institucionalizováno vnitřním předpisem, doktorandi jsou zařazeni do výzkumných oddělení ústavu a podílejí se na řešení řady projektů. V roce 2016 působilo v ÚČL celkem 19 doktorandů, toho 6 bylo studentů společně akreditovaných studijních programů.

Třetí úroveň účasti na terciárním vzdělávání představují akce pořádané pro studenty pregraduálního i postgraduálního studia všech oborově blízkých programů. Stěžejními aktivitami jsou v tomto směru *Studentská literárněvědná konference* a *Škola praktické bohemistiky*.

4.2.1 Studentská literárněvědná konference

Ve dnech 20. a 21. dubna uspořádal ÚČL ve spolupráci s Ústavem české literatury a knihovnictví FF MU a Katedrou českého jazyka a literatury PedF MU 16. ročník Studentské literárněvědné konference. Již podruhé se účastníci této tradiční akce sešli v Brně, kde organizaci převzalo tamní pracoviště ÚČL. V průběhu zmíněných jednacích dnů své referáty věnované tématu experimentu a stereotypu v literatuře přednesla dvacítko studentů různého stupně studia – bakalářského, magisterského i doktorského – z českých, slovenských i polských univerzit. O úrovni jednotlivých příspěvků svědčí skutečnost, že v obou soutěžních kategoriích porota udělila několik ocenění včetně hlavní Ceny Vladimíra Macury. Ve starší doktorandské kategorii ji získala Olga Słowik z pražské filozofické fakulty za analýzu stereotypů ženství v díle Alexandry Berkové. Mezi vystoupeními

mladších studentů porotu nejvíce zaujal referát Kristýny Jančíkové soustředící se na žánr románu s tajemstvím ve francouzském a českém kontextu.

	Doktorandská kategorie	Studentská kategorie
1. místo	Olga Słowik	Kristýna Jančíková
2. místo	Petr Kuběnský	Vojtěch Smutný
3. místo	Martin Dvořák; Magdalena Supeř	Vendula Čepicová
Čestné uznání	Jan Bárta	Juan Zamora; Nicole R. Snová

TAB. 2: Studentská literárněvědná konference: seznam oceněných

OBR. 17: 16. ročník Studentské literárněvědné konference; zdroj ÚČL

4.2.2 Škola praktické bohemistiky

Ve dnech 24.–26. dubna a 13.–15. září 2017 proběhla první dvě kola Školy praktické bohemistiky, připravované ve spolupráci s výzkumnou infrastrukturou Česká literární bibliografie a řízené Pavlem Šidákem. Dubnová „Bohemka“ byla určena bakalářským a magisterským studentům bohemistiky Ostravské univerzity, zářijová bohemistům z FF MU v Brně.

Na výuce se podílelo sedm pracovníků ÚČL (Rober Kolár, Jakub Říha, Petr Plecháč, Michal Kosák, Jiří Flaišman, Markéta Holanová, Veronika Jáchimová). Oba blokové kurzy měly totožnou strukturu: přednášky zahrnovaly tři disciplíny, které standardní vysokoškolská bohemistická kurikula buď nezohledňují vůbec, nebo výrazně marginalizují, které však profil absolventa bohemistiky potřebným způsobem doplňují (versologie, bibliografie, textologie a editologie). Blok přednášek otevřelo přivítání ředitele ÚČL, který frekventantům představil činnost pracoviště. Po informačních zdrojích výzkumné infrastruktury ČLB byla pozornost zaměřena na ÚČL samotný, čímž Bohemka sehrála i roli propagační a v kontextu vědeckého provozu a české bohemistiky stmelující.

Dubnová i zářijová Bohemka přivítala každá více než dvě desítky posluchačů (s pedagogickým doprovodem Petra Hrtánka z Ostravské univerzity, respektive Zuzany Urvákové z Masarykovy univerzity). I přes vysoký počet studentů byly kurzy pojaty pokud možno interaktivně se zapojením prvků seminární výuky.

Studenti ve svých hodnoceních po ukončení obou „Bohemek“ vyzdvihli jak výuku versologie, disciplíny, s níž byli na univerzitě seznámeni, avšak až na půdě ÚČL jí skutečně porozuměli, tak i přednášky z ostatních disciplín.

4.3 Popularizační činnost, konference a práce v redakčních radách odborných časopisů

Také v roce 2017 pořádal ÚČL pro odbornou i širokou kulturní veřejnost konference, kolokvia, přednáškové cykly či kulaté stoly, a zároveň se účastnil popularizačních akcí, jejichž cílem bylo podpořit prezentaci vědy jako veřejné služby. Pracovníci ÚČL rovněž představovali výsledky své výzkumné činnosti v televizních a rozhlasových pořadech a tištěných i webových periodikách (šlo o nejméně čtyřicet vystoupení v elektronických médiích, denním a společenském tisku).

Během roku 2017 ÚČL pořádal či spolupřádal více než desítku konferencí a kolokvií včetně mezinárodních kongresů.

Řada pracovníků ÚČL působila v redakcích či redakčních radách vědeckých časopisů: výkonným redaktorem časopisu *Svět literatury* byl Pavel Šidák, Alice Jedličková působila v redakční radě časopisů *Svět literatury*, *Bohemica litteraria* a *Mediální studia*, Zdeněk Hrbata v radách časopisů *World Literature Studies*, *Litteraria Pragensia* a *Svět literatury*, Václav Petrbock v redakčních radách časopisů *Listy filologické*, *Střed* a *Echa IPSL*, Jiří Trávníček v redakčních radách časopisů *Filoteknos* a *Roczniki Biblioteczne*, Michal Jareš a Petr Šámal v radě časopisu *Slovenská literatúra*, Ondřej Sládek v redakční radě časopisů *Slovo a slovesnost a Iluminace*, Michael Wögerbauer a Petr Šámal byli členy redakční rady časopisu *Literární archiv*, Martin Hrdina působil v redakční radě časopisu *Didaktické studie*, Robert Kolár v redakční radě časopisu *Český jazyk a literatura*. Silné zastoupení měli pracovníci ÚČL přirozeně v redakcích časopisů, jež ÚČL vydává (*Česká literatura* a *Cornova*).

I v roce 2017 pokračoval přednáškový cyklus Literárněvědné fórum určený pro odbornou a širší veřejnost, přičemž přednášku proslavilo také několik hostů ze zahraničních univerzit. V prvním semestru se konalo pět přednášek na téma Jakub Deml a na podzim volně navázal cyklus s tématem Literatura, (nová) média, medialita, jehož organizátory byli Richard Müller a Karel Piorecký. V rámci Literárněvědného fóra se již tradičně konala také speciální řada přednášek zaměřených na starší českou literaturu a její širší kulturní a historické souvislosti, tzv. Staročeský dýchánek. Jednotlivé přednášky a debaty v rámci Literárněvědného fóra navštěvovalo průměrně 30 zájemců; cyklus byl dokumentován a zpřístupněn v podobě videonahrávek na webu ÚČL.

K seznamování veřejnosti s výsledky práce zaměstnanců ÚČL třetím rokem sloužily především celodenní mediálně-propagační akce Den s... (Den s pamětí, Den s Českou knihnicí). Adresátem těchto akcí byli jak novináři, pro které byly pořádány dopolední tiskové konference, tak i kulturní veřejnost, pro niž se v odpoledních hodinách konala představení příslušných vědeckých výsledků ve formě přednášky a diskuze, po které následovalo společenské setkání.

název akce	datum a místo konání	
37. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století	23.–25. 2. 2017	Plzeň
panelová diskuze ke kulturnímu mainstreamu <i>Hledání středního proudu</i>	23. 3. 2017	Praha
7. ročník mezinárodního interdisciplinárního sympozia <i>Umění a kultury střední Evropy</i>	27.–28. 3. 2017	Olomouc
16. ročník <i>Studentské literárněvědné konference</i>	20.–21. 4. 2017	Brno
<i>Third International Conference on Christian Hebraism in Eastern and Central Europe, Jews in Christian Eyes: Between Inspiration and Hostility</i>	27.–28. 4. 2017	Wrocław
VI. bienále České společnosti pro výzkum 18. století k 300. výročí narození „císařovny-královny“ Marie Terezie	12.–13. 5. 2017	Praha
V. mezinárodní naratologický kongres <i>European Narratology Network. Narrative and Narratology: Metamorphosing the Structures;</i>	13.–15. 9. 2017	Praha
mezinárodní symposium <i>Der Wissenschaftler und Kulturpolitiker Arnošt Kraus</i>	5.–7. 10. 2017	Praha
mezinárodní konference <i>Vzorové drama raného novověku</i>	12.–14. 10. 2017	Praha
konference <i>Václav Hájek z Libočan na Tetíně</i>	17. 11. 2017	Tetín
1. Medzinárodné sympóziium literárnovednej slovakistiky (vědecký seminář Kázně a řeči)	20.–24. 11. 2017	Bratislava
kolokvium o životě a díle Karla Pecky <i>Muž bez obav</i>	23.–24. 11. 2017	Praha
<i>X. textologické kolokvium</i>	28. 11. 2017	Praha

TAB. 3: Konference pořádané nebo spolupřádané ÚČL v roce 2017; zdroj: ÚČL

Čtvrtým rokem pokračoval v espressobaru EMA cyklus pravidelných autorských večerů (Po)čtení u EMY (pozdání Kláry Kudlové tentokrát přijali Jáchym Topol, Bianca Bellová, Pavel Kohout a Marek Šindelka).

Během roku se konaly další odborné akce pro veřejnost a prezentace nových publikací pracovníků ÚČL (např. prezentace výstavy Četba dětí Otce vlasti; představení publikace *Před komiksem*, uvedení knihy Eduarda Burgeta *Dramatik na pranýři*; představení knihy Petra Plecháče a Roberta Kolára *Kapitoly z korpusové versologie*; kulatý stůl *Digital Humanities a literární věda*).

ÚČL se zapojil rovněž do společných popularizačních aktivit Akademie věd ČR. V roce 2017 se již podruhé zúčastnil Veletrhu vědy, největší populárně-naučné akce svého druhu v České republice. Pavel Kořínek s dalšími členy Centra pro studia komiksu ÚČL AV ČR a FF UP a ve spolupráci s výtvarníkem Tomášem Chludem připravili účastníky veletrhu z řad žáků základních a studentů středních škol speciální komiksovou dílnu, kde si zájemci mohli vyzkoušet v praxi, jak se vytváří komiks. Starší děti a učitelé měli možnost seznámit se s komiksovou tematikou zevrubněji díky odbornému výkladu, který doplňovala výstavka publikací o komiksu a komiksů samotných. Veletrh vědy během tří dnů navštívilo přes 17 000 zájemců.

OBR. 18: Stánek ÚČL na Veletrhu vědy; zdroj: ÚČL

Jak je již tradicí, ÚČL byl zapojen také do festivalu AV ČR Týden vědy a techniky. Středoškolským studentům, jejich pedagogům i zájemcům z řad veřejnosti nabídl sérii populárně-naučných přednášek, komentovaných procházek Prahou a poprvé i komentovanou prohlídku výstavy Cirkus Pictus v Chebu. V rámci Jarních exkurzí do světa vědy se uskutečnila přednáška Markéty Ř. Holanové „Jak se neutopit v bibliografickém moři“.

Druhým rokem se pak ÚČL jako nakladatel prezentoval na letním knižním veletrhu Knihex, který se konal začátkem června na pražské Štvanici, a poprvé i na zimním Knihexu, jenž proběhl před Vánocemi ve Studiu Alta.

OBR. 19: Robert Kolár přednáší v rámci Týdne vědy a techniky; zdroj: ÚČL

4.4 Účast na literárním dění

Vedle vědecké činnosti se pracovníci ÚČL věnovali v roce 2017 rovněž činnostem, které mají odborný charakter, avšak nebývají řazeny mezi výsledky vědecké práce a nemají ani povahu popularizace vědy. Jedná se o činnosti, které směřují k reflexi současné literatury. Literární nebo divadelní kritice se soustavně věnovali Pavel Janoušek, Jiří Trávníček, Michal Jareš, Eva Klíčová, Aleš Merenus, Alena Fialová, Roman Kanda, Pavel Kořínek, Veronika Košnarová, Karel Piorecký,

Jiří Zizler aj. Pracovníci ÚČL v roce 2017 pravidelně přispívali literárněkritickými články do časopisů *Tvar* (Pavel Janoušek, Veronika Košnarová, Aleš Merenus, Kateřina Piorecká, Karel Piorecký), *Host* (Jiří Trávníček, Pavel Janoušek, Aleš Merenus, Eva Klíčová, Barbora Svobodová), *Respekt* (Eva Klíčová), *A2* (Matouš Jaluška, Martin Lukáš, Pavel Kořínek, Jiří Zizler), *Souvislosti* (Jiří Zizler) či *Lógr* (Stefan Segi, Gabriela Romanová) – v některých případech dokonce do pravidelných rubrik, jako je *969 slov o próze* Pavla Janouška v časopise *Tvar*. Podle databáze ASEP publikovali pracovníci ÚČL v roce 2017 celkem 108 recenzí beletristických a odborných knih. Někteří pracovníci ÚČL vstupovali do literárního dění také svou uměleckou prací. V ÚČL působí básníci a prozaikové Petr Hruška, Michal Jareš, Kamil Bouška, Zuzana Říhová, Michal Přibáň aj.

Na fungování literárních časopisů se pracovníci ÚČL podíleli rovněž prací v jejich redakcích či redakčních radách – v redakci časopisu *Host* pracovala Eva Klíčová, Stefan Segi působil v redakci časopisu *Lógr*, předsedou redakční rady *Tvaru* byl Pavel Janoušek. Na příspěvcích pro web *Literární bašta Dobré češtiny* se autorsky a redakčně se podíleli Daniela Iwashita, Barbora Čiháková, Daniel Kubec, Jan Mazanec, Michal Beck, Barbora Podaná a Veronika Šaumanová. Michal Kosák a Jiří Flaišman se stali redaktory nového literárního webu i-Kanon.cz.

Pracovníci ÚČL působili rovněž v komisích pro udílení literárních cen, jako jsou *Magnesia Litera* (Aleš Merenus), *Cena Jaroslava Seiferta* (Jiří Zizler), *Cena Jiřího Ortena* (Michal Jareš), *Cena Jiřího Theinera* (Michal Přibáň), *Cena Toma Stopparda* (Petr Hruška), *Muriel* (Pavel Kořínek, Michal Jareš), *Cena Vladimíra Macury* (Kateřina Piorecká), *Literární cena Vladimíra Vokolka* (Michal Jareš), *Cena Otokara Fischera* (Václav Petrbok, Jan Budňák) či v porotě literární soutěže *Hořovice Václava Hraběte* (Jiří Zizler). Jiří Flaišman byl předsedou *Společnosti F. X. Šaldy*, která kromě jiných aktivit uděluje *Cenu F. X. Šaldy* za mimořádné počiny v oblasti literární a výtvarné kritiky a literární historie.

K reflexi současné literatury v elektronických médiích přispíval Pavel Janáček, který od ledna do září 2017 pro rozhlasovou stanici ČRo 3 – Vltava připravoval každý měsíc literární vydání pořadu *Kritický klub*. Se záměrem podpořit veřejnou diskusi o současné literatuře se 5. 12. 2017 uskutečnila v přednáškovém sále Ústavu pro českou literaturu AV ČR veřejná diskuse *Česká literatura 2017: první bilance*. Své teze o českých literárních událostech uplynulého roku představili tentokrát slovenští literární kritici Ivana Taranenkova a Radoslav Passia, jimž otázky následně kladl moderátor debaty Pavel Janáček a diskutovali s nimi kritikové Lubomír Machala, Michal Jareš a přítomné publikum složené – vedle akademických pracovníků – z básníků, prozaiků, redaktorů, studentů, pedagogů a čtenářů. Debatu natáčel Český rozhlas. Zkrácený záznam byl odvysílán na stanici ČRo Vltava ve dvou částech pořadu *Reflexe: Literatura!* 21. 12. a 28. 12. 2017. Přepis debaty vyšel tiskem v časopise *Host* (1/2018).

4.5 Služby pro veřejnost

K základním úkolům ÚČL patří zajišťování infrastruktury pro literárněvědnou bohemistiku v mezinárodním i národním měřítku a šíření odborně relevantních informací o osobnostech, institucích, dílech a ostatních jevech české literatury ve vztahu k české veřejnosti. Tyto služby pro vědeckou komunitu a občanskou veřejnost zajišťuje ÚČL prostřednictvím výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie, vlastních knihoven v Praze a v Brně a dále prostřednictvím počítačových aplikací a databází. Tyto digitální nástroje jsou vesměs volně přístupné na internetu. Vznikají ve Středisku literárněvědných informací ÚČL, ale také v dalších odděleních ústavu – především v oddělení edičním a textologickém a v oddělení lexikografie.

Rozsah jejího fondu řadí **pražskou Knihovnu ÚČL** na třetí místo mezi knihovnami ústavů Akademie věd ČR. Fond tvoří unikátní sbírka české beletrie, literární teorie a historie, českých literárních a kulturních periodik. Její součástí jsou historické knižní a časopisecké fondy Umělecké besedy a taktéž knihoven bývalého oddělení západních literatur a Kabinetu dějin českého divadla Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV. K 31. 12. 2017 šlo celkem o 156 719 svazků, z toho v roce 2017 získala Knihovna ÚČL 2080 knihovních jednotek a 173 titulů periodik. Podle počtu absenčních výpůjček se v roce 2017 Knihovna ÚČL opět umístila na prvním místě v celé Akademii věd ČR. Jde o důsledek plného otevření Knihovny ÚČL nejen odborníkům, ale i studentům a dalším zájemcům, jakož i toho, že všechny dokumenty jsou ve studovně pražského pracoviště ÚČL expedovány na počkání. Ideálních možností ke studiu využilo v roce 2017 celkem 716 registrovaných čtenářů, kterým bylo poskytnuto 12 802 absenčních výpůjček (prezenční výpůjčky nejsou evidovány). Další badatelé studovali v knihovně dokumenty ze Staročeské sbírky – souboru mikrofilmů a fotokopíí staročeských rukopisů a tisků z českých i zahraničních fondů (více než 163 000 polí mikrofilmů a více než 155 000 fotokopíí). Pražská Knihovna ÚČL poskytovala své služby na základě automatického výpůjčního protokolu a sdíleného systému Aleph, jehož provoz zajišťuje pro zapojené ústavy centrální Knihovna AV ČR. Počet záznamů dokumentů vytvářených podle pravidel RDA ve formátu MARC21 předaných do Souborného katalogu ČR vzrostl v roce 2017 na 90 657, což se opět projevilo vysokým zájmem o dokumenty z fondu Knihovny ÚČL, uspokojovaným zčásti i prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby.

S cílem podpořit využití posledních dvou částí fondu, které dosud nebyly zkatologizovány elektronicky, tj. knihoven bývalého oddělení západních literatur a Kabinetu dějin českého divadla, byly v listopadu 2016 na webu ÚČL zpřístupněny naskenované katalogy těchto dílčích sbírek a následně v lednu 2017 se Knihovna ÚČL zapojila do podprogramu Ministerstva kultury VISK 5 – Retrokon projektem „Retrokatalogizace fondu Knihovny někdejšího oddělení západních literatur

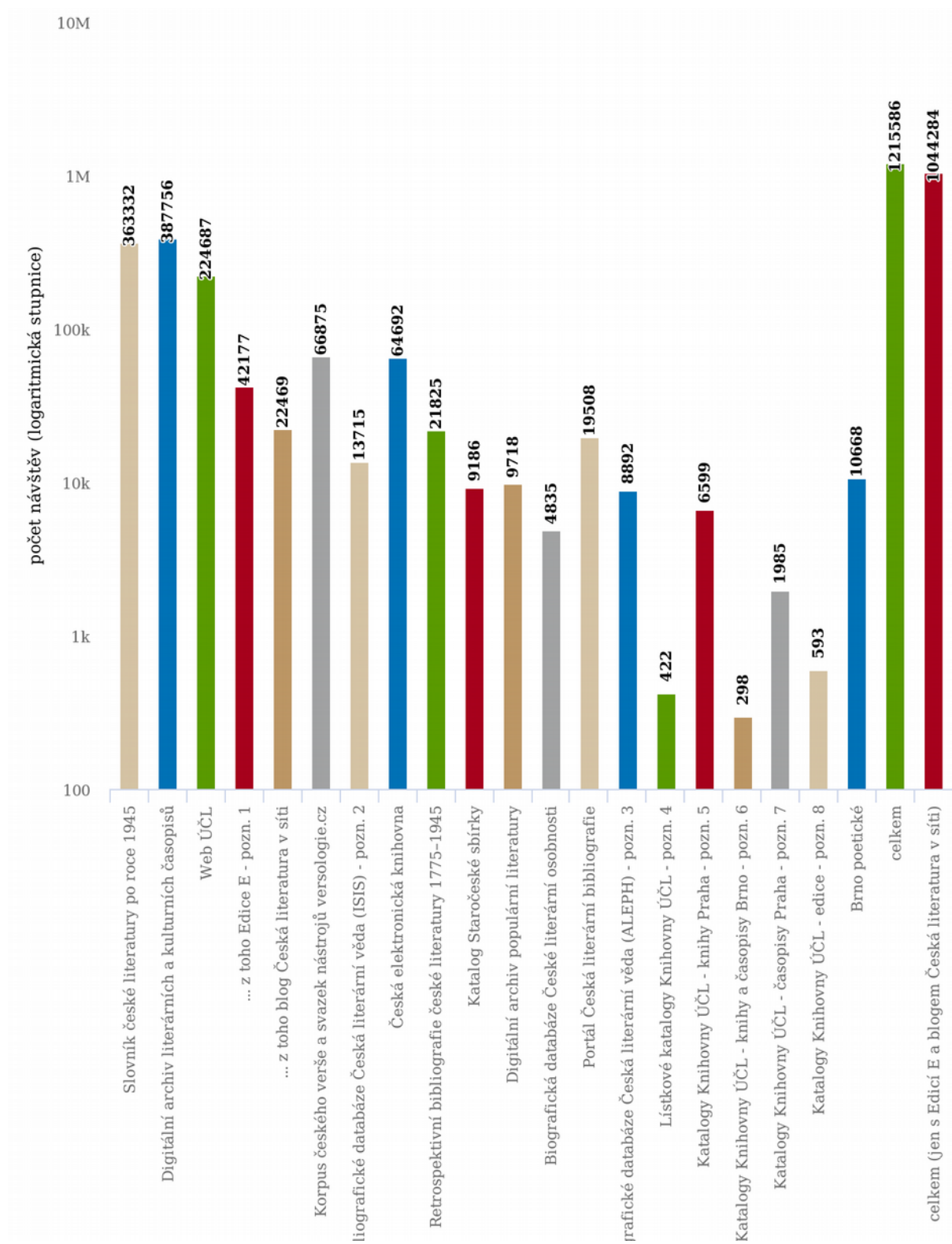
ÚČSL ČSAV". S podporou z tohoto podprogramu pak knihovna započala postupnou rekatalogizaci jmenovaného fondu v systému Aleph.

Knihovna ÚČL AV ČR (Praha)	2017
Knihovní fond	
Celkový počet knihovních jednotek	156 719
Počet knih získaných v roce 2017	2080
Počet titulů periodik získaných v roce 2017	173
Knihovní služby	
Počet registrovaných uživatelů	716
Počet výpůjček z fondu knihovny	12 802
Počet prodloužení výpůjček	2967
Počet kopií	2815
Meziknihovní výpůjční služby	
Dokumenty zapůjčené z jiných knihoven v ČR	33
Dokumenty zapůjčené z jiným knihovnám v ČR	102
Kopie dokumentů poskytnuté jiným knihovnám v ČR	33
Dokumenty zapůjčené ze zahraničních knihoven	25
Spolupráce se souborným katalogem ČR	
Celkový počet záznamů zaslaných do SKC	90 657

TAB. 4: Knihovna ÚČL (Praha); zdroj: ÚČL

Veřejně přístupná je rovněž **Knihovna brněnského pracoviště ÚČL**. Její fond tvořilo k 31. 12. 2017 17 754 knihovních jednotek. Profílově je zaměřen na českou beletrii 20. století a původní současnou literaturu, literární teorii a literární vědu. Důležitou součástí představuje také literatura regionální a literární periodika. V brněnské knihovně ÚČL proběhla v roce 2017 závěrečná fáze komplexní revize knihovních jednotek a taktéž byla dokončena celková rekatalogizace knihovního fondu. Všechny záznamy byly vytvářeny s knihou v ruce při dodržování stanovených standardů dle pravidel RDA ve formátu MARC21 v systému Aleph, takže celý knižní fond je nyní zpracován elektronicky. V roce 2017 nabízela Knihovna brněnského pracoviště ÚČL svým uživatelům též výstřižkový archiv literární publicistiky a realizovala výpůjčky v rámci meziknihovní výpůjční služby.

Digitální zdroje informací nabízí ÚČL odborné veřejnosti, studentům a dalším zájemcům ve čtyřech oblastech: 1. slovníky, 2. digitální archivy a fulltextové databáze literárních textů, 3. bibliografické a další specializované databáze, 3. korpusy literárních textů. Ústavní web slouží jako rozcestník ke všem těmto zdrojům. Celková návštěvnost webových služeb ÚČL v roce 2017 výrazně vzrostl (1 044 284 návštěv databází, full-textových knihoven, archivů a korpusů, 1 215 586 návštěv dohromady s webovými stránkami ústavu).

OBR. 20: Návštěvnost hlavních serverů a databází ÚČL; zdroj: ÚČL

4.6 ÚČL na sociálních sítích

ÚČL komunikoval (podobně jako v předchozích letech) s veřejností rovněž prostřednictvím sociálních sítí. Hlavní facebooková stránka ÚČL zaznamenala meziroční nárůst 341 fanoušků (počet uživatelů, kteří přidělili naší stránce „to se mi líbí“, činil na sklonku roku 3272). Mezi těmito uživateli většinu tvořily ženy (67 %), nejpočetnější skupinou potom byly ženy ve věku 25–34 let (33 %). Ke stránce se připojovaly rovněž desítky zahraničních uživatelů (Slovensko, Polsko, Německo, Velká Británie, USA ad.). Nejúspěšnější příspěvky na této stránce překonávaly svým dosahem hranici 4400 unikátních uživatelů. Rozvoj zaznamenaly také další facebookové stránky, jimiž se prezentují jednotlivé týmy či projekty (např. *Slovník české literatury*, Versologický tým, infrastruktura Česká literární bibliografie či ediční řada *Česká knižnice*). 21 pracovníků ústavu spravovalo svůj profil na síti Academia.edu. Videozáznamy z přednášek a dalších akcí byly umístovány na serveru Vimeo a dále sdíleny na sociálních sítích a hlavní webové stránce ústavu.

OBR. 21: Statistiky hlavní facebookové stránky ÚČL; zdroj: facebook

5. Hospodaření

5.1 Rozpočet

V roce 2017 provozoval ÚČL svou činnost s rozpočtem 74 659 tis. Kč (včetně investic a grantů) s vyrovnaným výsledkem hospodaření z této činnosti. V roce 2017 použil ústav prostředky z fondu účelových prostředků ve výši celkem 2399 tis. Kč. Z toho bylo 1944 tis. Kč institucionálních prostředků a 455 tis. Kč grantových (účelových) prostředků. Struktura financování byla tvořena institucionální dotací ve výši 46 900 tis. Kč, z toho 39 287 tis. Kč na podporu výzkumné organizace a 7613 tis. Kč na podporu činnosti pracoviště.

Prostředky grantové činily 16 807 tis. Kč. Grantů měl ÚČL v roce 2017 celkem 14 (10 GA ČR, 1 MŠMT ČR, 2 MK ČR). Drobnější granty dalších poskytovatelů v celkové výši 432 tis. Kč souvisely převážně s účelovými dotacemi na ediční přípravu a vydávání publikací.

Z hlediska struktury nákladů představovaly hlavní položku náklady mzdové. Ty dosáhly včetně odvodů zákonného pojištění a ostatních sociálních nákladů 52 982 tis. Kč. Oproti předchozím letům do těchto nákladů zasáhly roční odměny, které díky příznivému hospodaření v roce 2017 mohly být zaměstnancům ústavu vyplaceny za úspěšné plnění pracovních úkolů. Náklady na provoz představovaly vedle toho 14 842 tis. Kč. Z toho na cestovné (včetně zahraničních stáží) vynaložil ÚČL v roce 2016 791 tis. Kč. Podrobnější struktura příjmů a výdajů je uvedena v tabulkách Výsledek hospodaření ÚČL AV ČR, v. v. i., za rok 2017, zveřejněných na webu ÚČL.

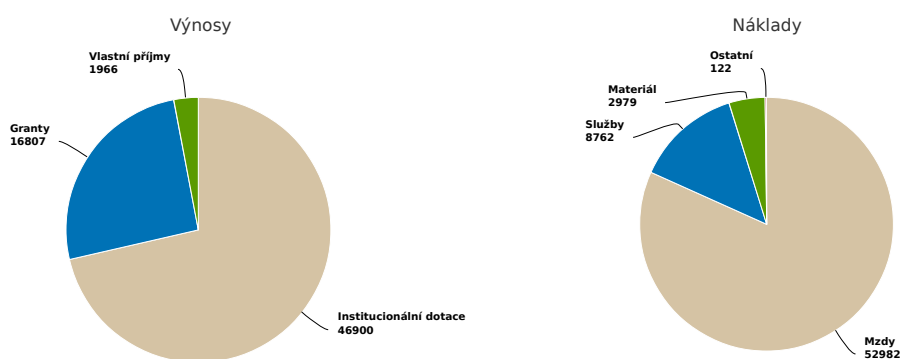
Zdanitelné výnosy ÚČL (v tis. Kč)	
Prodej publikací včetně <i>České literatury</i>	789
Tržby z prodeje služeb	401
Tržby z pronájmu	771
Úroky	5
Celkem výnosy	1966

TAB. 5: Struktura výnosů ÚČL v roce 2017; zdroj ÚČL

Zdroje a rozdělení mzdových nákladů ÚČL (v tis. Kč) včetně pojištění a soc. fondu

Zdroj	Mzdy	Pojištění	OON	Celkem
Institucionální dotace	26 606	10 522	2309	39 437
GA ČR	3913	1410	474	5797
MŠMT ČR a MK ČR	5287	1954	506	7747
Celkem	35 806	13 886	3289	52 981
Odměny DR a RÚČL				136

TAB. 6: Struktura mzdových nákladů ÚČL v roce 2017; zdroj ÚČL

OBR. 22: Výnosy a náklady ÚČL; zdroj ÚČL

5.2 Majetek

K 31. 12. 2017 činil majetek ÚČL 120 220 tis. Kč, a to v následující struktuře: Budova v ulici Na Florenci 96 168 tis. Kč (tento majetek bude navýšen o cca 10 mil. Kč po dokončení nové zasedací místnosti v 1. nadzemním podlaží), pozemek 2189 tis. Kč, hmotný investiční majetek ve výši 16 501 tis. Kč, drobný hmotný investiční majetek 3651 tis. Kč, software 2829 tis. Kč a drobný nehmotný majetek ve výši 91 tis. Kč.

Nevyužité prostory v budově, kterou má ÚČL ve svém vlastnictví, pronajímal v roce 2017 jiným subjektům. Nájemci jsou především subjekty nekomerční, tedy Středisko společných činností AV ČR (knihkupectví Academia), Etnologický ústav AV ČR, Filosofický ústav AV ČR (Kabinet pro klasická studia), občanské sdružení Klub přátel Tvaru (stejnojmenný literární časopis), CEFRES – Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách. Mezi komerční subjekty se řadili tito nájemci: Space2let, spol. s r. o. (kavárna), Vesmír spol. s r. o. (stejnojmenný vědecký časopis). Nájemné se promítlo do příjmů ústavu částkou 771 tis. Kč.

Další výnosy měl ÚČL z prodeje publikací a z prodeje služeb (1961 tis. Kč), z úroků (5 tis. Kč). Celkem činily zdanitelné výnosy za rok 2017 i s úroky 1966 tis. Kč. Ústav zůstal proto i nadále plátcem DPH.

Od Akademie věd získal ÚČL v roce 2017 na investice 784 tis. Kč, na nákup přístrojového vybavení.

6. Orgány pracoviště

6.1 Ředitel pracoviště

Na základě jmenování předsedou Akademie věd ČR prof. Ing. Jiřím Drahošem, DrSc., dr.h.c., na období 1. 7. 2015 – 30. 6. 2020 vykonával v roce 2017 funkci ředitele ÚČL Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

6.1.1 Informace o činnosti

Zorganizoval a vedl 11 pravidelných měsíčních porad kolegia ředitele ÚČL. Zářijové zasedání bylo výjezdní a bylo spojeno s exkurzí na brněnské pracoviště ústavu.

Svolal dvě shromáždění výzkumných pracovníků: (1) 3. 1. 2017 za účelem volby nominanta do Akademické rady a volby členů Rady ÚČL a (2) 17. 1. 2017 za účelem hlasování o podpoře kandidátů do Akademické rady a Vědecké rady AV ČR.

Zajistil přípravu návrhu zvýšení tarifních mezd, jejich projednání se zástupci zaměstnanců, předložení novelizace příloh Mzdového předpisu a jejich schválení Radou ÚČL.

Zajistil předložení finančních dokumentů Výsledek hospodaření ÚČL za rok 2016 a Rozpočet ÚČL na rok 2017, jejich projednání v Dozorčí radě ÚČL a schválení v Radě ÚČL.

Zajistil předložení finančních dokumentů týkajících se 1. a 2. změny Rozpočtu ÚČL na rok 2017, jejich projednání v Dozorčí radě ÚČL a schválení v Radě ÚČL.

Zajistil předložení Výroční zprávy ÚČL o činnosti a hospodaření za rok 2016 Dozorčí radě ÚČL a Radě ÚČL, jejich schválení oběma radami a zveřejnění výroční zprávy.

Zajistil předložení novelizací Organizačního řádu ÚČL a jejich schválení Radou ÚČL, a to v souvislosti se zřízením Germanobohemistického týmu a Týmu pro výzkum moderního českého divadla, se zřízením Kanceláře ÚČL a s převedením Týmu pro výzkum paměti a traumatu v literatuře do oddělení 20. století a literatury současné.

Řídil přípravu nové vizuální identity ÚČL.

Řídil přípravu nových nájemních smluv a dodatků ke stávajícím smlouvám pro 7 organizací působících v objektu Na Florenci 1420 odrážejících změny v užívání prostor po odstěhování

Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i., a předložil nové nájemní smlouvy a související dokumenty Dozorčí radě ÚČL, Majetkové komisi AR AV ČR a Akademické radě AV ČR.

Vydal pět příkazů ředitele:

- 1/2017 o postupu při zadávání veřejných zakázek a o uveřejňování smluv v registru smluv
- 2/2017 o inventarizaci majetku
- 3/2017 o úhradách telefonních poplatků za používání služebních mobilních telefonů a internetu
- 4/2017 o pravomocích a kompetencích zástupců ředitele a vědeckého tajemníka
- 5/2017 o plánovaných atestacích

6.2 Rada pracoviště

SLOŽENÍ DO 2. 1. 2017

předseda: prof. PhDr. Jiří Trávníček, M.A., (ÚČL)

místopředsedkyně: PhDr. Lenka Jungmannová, Ph.D., (ÚČL)

členové interní: PhDr. Daniela Hodrová, DrSc.

Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

doc. PhDr. Alice Jedličková, CSc.

PhDr. Petr Šámal, Ph.D.

členové externí: Mgr. Miroslav Balaštík, Ph.D., (Nakladatelství Host)

PhDr. Taťána Petrasová, Ph.D., (Ústav pro dějiny umění AV ČR, v. v. i.)

prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc., (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity)

SLOŽENÍ OD 3. 1. 2017

předseda: PhDr. Petr Šámal, Ph.D. (ÚČL)

místopředsedkyně: doc. PhDr. Alice Jedličková, CSc. (ÚČL)

členové interní: Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

PhDr. Robert Kolár, Ph.D.

PhDr. Michal Přibáň, Ph.D.

Mag. Dr. Michael Wögerbauer

členové externí: PhDr. Taťána Petrasová, Ph.D.

PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D. (Literární archiv Památníku národního písemnictví)

prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc., (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity)

6.2.1 Informace o činnosti

Rada pracoviště zasedala v termínech: 12. ledna, 23. února, 6. dubna, 15. června, 10. října, 14. prosince 2016; návrhy, k jejichž projednání nebylo možné nebo účelné svolat zasedání Rady ÚČL, byly projednány per rollam.

12. ledna 2017

Rada zvolila Petra Šámala předsedou a Alici Jedličkovou místopředsedkyní.

Rada projednala postup zakládání germanobohemistického a teatrologického týmu. Vyzvala Václava Petrboka a Aleše Merenuse, aby do 15. 2. předložili Radě ÚČL návrh koncepce Germanobohemistického týmu, respektive Teatrologického týmu, a to v souladu se zadáním obsaženým v usnesení Rady ÚČL z 21. 12. 2016.

Rada vzala na vědomí změnu ve složení Atestační komise.

23. února 2017

Rada jmenovala tajemníkem Petra Píšu.

Rada projednala postup řešení 15 ústavních projektů, 1 projekt zhodnotila jako úspěšně dokončený a schválila 4 nové projekty jako projekty ústavní.

Rada projednala postup zakládání germanobohemistického a teatrologického týmu. Uložila řediteli, aby do 31. 3. 2017 předložil ve spolupráci s designovanými vedoucími týmů návrh na zřízení germanobohemistického a teatrologického týmu, jehož přílohou budou koncepční dokumenty zohledňující proběhlou diskusi.

Rada schválila *Výsledek hospodaření ÚČL za rok 2016* a *Rozpočet ÚČL na rok 2017*.

Rada schválila změnu *Přílohy Mzdového předpisu ÚČL*.

Rada doporučila projekty Iny Hartmann(ové), Weroniky Parfianowicz-Vertun(ové) a Jeana Boutana k udělení Fellowshipu Josefa Dobrovského.

29. března 2017

Rada vyslovila per rollam souhlas, aby byl Jakub Říha navržen na Prémii Otto Wichterleho.

6. dubna 2017

Rada zřídila Germanobohemistický tým a Tým pro výzkum moderního českého divadla podle předloženého návrhu. Rada vzala na vědomí záměr ředitele ÚČL jmenovat PhDr. Václava Petrboka, Ph.D., vedoucím Germanobohemistického týmu a Mgr. Aleše Merenuse, Ph.D., vedoucím Týmu

pro výzkum moderního českého divadla. Rada uložila řediteli, aby ve spolupráci s vedoucími dotčených týmů a oddělení vyhlásil výběrová řízení na nově otevřená místa pro oba týmy.

Rada schválila novelu *Organizačního řádu ÚČL*.

Rada schválila novelu *Volebního řádu Rady ÚČL*.

Rada schválila novelu *Jednacího řádu Rady ÚČL*.

Rada doporučila projekt Mgr. Matouše Jalušky do Programu podpory perspektivních lidských zdrojů AV ČR.

15. června 2017

Rada vzala na vědomí opravu *Výsledku hospodaření ÚČL za rok 2016* (po auditu).

Rada schválila *1. změnu Rozpočtu ÚČL na rok 2017*.

Rada schválila *střednědobý výhled hospodaření ÚČL na období 2018–2019*.

Rada schválila *Výroční zprávu ÚČL o činnosti a hospodaření za rok 2016*.

Rada vzala na vědomí průběžné zprávy o plnění 3 ústavních projektů.

Rada projednala *Smlouvu o spolupráci ÚČL s nakladatelstvím Host při vydávání ediční řady Teoretická knihovna*.

Rada schválila novelu *Organizačního řádu ÚČL*.

Rada přidělila Stipendium Zdeňka Pešata Joanně Czaplínské, Weronice Parfianowicz-Vertun(ové) a Noře Schmidt(ové).

17. srpna 2017

Rada doporučila per rollam projekty Karoliny Ćwiek-Rogalské a Jeana Boutana k udělení Fellowshipu Josefa Dobrovského.

22. září 2017

Rada per rollam doporučila projekt Mgr. Stefana Segiho, Ph.D., do Programu podpory perspektivních lidských zdrojů AV ČR.

5. října 2017

Rada ÚČL schválila 2 nové projekty jako projekty ústavní a projednala zprávu o průběžném plnění 1 ústavního projektu.

14. prosince 2017

Rada schválila *2. změnu rozpočtu ÚČL na rok 2017* a vzala na vědomí zprávu o hospodaření ÚČL za období leden–listopad 2017.

Rada schválila připojení Týmu pro studium paměti a traumatu v literatuře k Oddělení 20. století a literatury současné.

Rada přidělila Stipendium Zdeňka Pešata Moně Garloff, Tatyane Skulachevě a Ivaně Taranenkové.

Rada se seznámila s přípravou projektu ESF Mezinárodní mobilita výzkumných pracovníků v letech 2018–2022.

6.3 Dozorčí rada

SLOŽENÍ DO 30. 4. 2017

- předseda:** PhDr. Jiří Beneš (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)
- místopředseda:** prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc. (ÚČL AV ČR, v. v. i.)
- členové:** PhDr. Petr Nejedlý (Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.)
Jiří Padevět (Středisko společných činností AV ČR, v. v. i. – Divize
Nakladatelství Academia)
Mgr. Petra Eckert Nováková (Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.)

SLOŽENÍ OD 1. 5. 2017

- předseda:** doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc. (Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.)
- místopředseda:** prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc. (ÚČL AV ČR, v. v. i.)
- členové:** Mgr. Petra Eckert Nováková (Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.)
JUDr. Jiří Malý (Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.)
PhDr. Jiří Beneš (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

6.3.1 Informace o činnosti

Dozorčí rada zasedala v termínech: 2. března, 13. června a 9. prosince; dále proběhla 3 hlasování per rollam.

2. března 2017

DR projednala a vzala na vědomí hospodářské výsledky ÚČL za rok 2016 a plán rozpočtu na rok 2017.

13. června 2017

DR schválila zprávu o činnosti DR za rok 2016.

DR projednala a vzala se souhlasem na vědomí předloženou výroční zprávu a výrok auditora k hospodaření a účetnictví za rok 2016.

DR zhodnotila manažerské schopnosti ředitele ÚČL ve vztahu k pracovišti.

DR určila auditora k ověření účetní uzávěrky ÚČL za rok 2017.

9. listopadu 2017

DR projednala Smlouvy o nájmu prostor sloužících podnikání s Vesmír, spol. s r. o., s Klubem přátel Tvaru a s space2let, spol. s r. o., a udělila podle ustanovení § 19 odst. 1 písm. b) bod 7 zákona č. 341/2005 Sb. předchozí písemný souhlas s uzavřením těchto smluv v předložené podobě.

Dále DR průběžně sledovala čerpání rozpočtu pracoviště, včetně jeho změn v průběhu roku (grantové prostředky, OP VVV, Strategie AV21, investice do stavu a provozu budovy), a také stav prostředků uložených ve fondech.

Vedle toho DR během roku sledovala též postup využití navýšené institucionální dotace od AV ČR získané na základě výsledků v Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014 a vznik dvou nových týmů; stejně tak sledovala vnitřní odborné záležitosti pracoviště (plošné atestace pracovníků, vztah individuálních a kolektivních projektů v ÚČL).

Během roku byli předseda i členové DR průběžně v kontaktu s tajemnicí DR a ředitelem pracoviště; podle potřeby spolu konzultovali úkony, procedury a materiály spadající do kompetence DR. Předseda/předsedkyně DR se účastnili některých zasedání Rady ÚČL.

7. Další informace

7.1.1 **Změny zřizovací listiny**

V průběhu roku 2017 nedošlo ke změnám zřizovací listiny.

7.1.2 **Hodnocení další a jiné činnosti**

ÚČL nevyvíjí další ani jinou činnost.

7.1.3 **Informace o opatření k odstranění nedostatků v hospodaření**

Ve dnech 18. 5. – 17. 6. 2016 provedli pracovníci Kontrolního odboru Kanceláře Akademie věd kontrolu hospodaření ÚČL. K nápravě zjištěných nedostatků uložil KO KAV vedení ÚČL 4 úkoly s termíny do konce roku 2016. Dne 31. 5. 2017 byla KO KAV AV ČR provedena kontrola plnění uložených opatření, jejímž výsledkem bylo konstatování, že úkoly byly splněny. S termínem do konce roku 2017 bylo ÚČL ze strany KO KAV AV ČR uloženo 1 opatření: zajistit revizi fondu Knihovny brněnského pracoviště ÚČL. Revizní zpráva byla odevzdána KO KAV dne 21. 12. 2017 .

7.1.4 **Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj**

Všechny podstatné informace o skutečnostech významných z hlediska hospodářského postavení instituce a dalšího vývoje tohoto postavení jsou obsaženy v předchozích částech výroční zprávy.

7.1.5 **Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště**

Všechny podstatné informace umožňující predikovat další vývoj činnosti pracoviště jsou obsaženy v předchozích částech výroční zprávy.

7.1.6 **Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí**

Na pracovišti probíhá třídění odpadu a recyklace elektronických zařízení včetně baterií a akumulátorů.

7.1.7 **Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů**

Zástupci odborových organizací se jako členové účastnili jednání kolegia ředitele ÚČL, projednávání rozpočtu pracoviště a rozpočtu sociálního fondu a jednání o úpravách mzdového předpisu ÚČL v souvislosti se zvýšením mezd.

7.1.8 **Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím**

ÚČL zveřejnil 1. 3. 2018 výroční zprávu o své činnosti v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. s následujícím obsahem:

- (1) Za rok 2017 neevidujeme žádné žádosti o informace a žádné rozhodnutí o odmítnutí žádosti.
- (2) Za rok 2017 neevidujeme žádná podaná odvolání proti rozhodnutí.
- (3) Za rok 2017 neevidujeme žádné rozsudky soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace ani žádné výdaje v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona.
- (4) Za rok 2017 neevidujeme žádné poskytnuté výhradní licence.
- (5) Za rok 2017 neevidujeme žádné stížnosti podané podle § 16a.
- (6) Za rok 2017 neevidujeme žádné další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona.

Ústav pro českou

literaturu AV ČR, v. v. i.

Institute of Czech

Literature of the CAS

Výroční zpráva 2017
Přílohy

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Institute of Czech Literature of the CAS

Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1, Czech Republic
T +420 234 612 111, +420 234 612 117
iČO/ID# 68378068 DIČ/VAT ID# CZ68378068

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2017
Vyhotovena dne 25. 6. 2018
Auditorem ověřena dne 25. 6. 2018
Dozorčí radou pracoviště projednána dne 28. 6. 2018
Radou pracoviště schválena dne 28. 6. 2018

V Praze dne 28. 6. 2018

Obsah

1. Zpráva auditora o ověření účetní závěrky a zpráva auditora k výroční zprávě.....	3
2. Rozvaha.....	9
3. Výsledovka.....	15
4. Příloha k účetní závěrce.....	19

1. Zpráva auditora o ověření účetní závěrky a zpráva auditora k výroční zprávě

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Adresát zprávy

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Na Florenci 1420/3,
110 00 Praha 1
IČ: 683 78 068

Zpráva je určena statutárnímu orgánu veřejné výzkumné instituce panu
Ing. Pavlu J a n á č k o v i, Ph.D., řediteli.

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. (dále také „Instituce“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2017, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2017 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Instituci jsou uvedeny v bodě A přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace Ústavu pro českou literaturu AV ČR v. v. i. k 31. 12. 2017 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2017 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Instituci nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán veřejné výzkumné instituce.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Instituci, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržенých ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu, rady instituce a dozorčí rady Instituce za účetní závěrku

Statutární orgán Instituce odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Instituce povinen posoudit, zda je organizace schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy je plánováno zrušení Instituce nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Institut veřejné kontroly v Instituci zajišťuje rada instituce, jež schvaluje výroční zprávu a účetní závěrku.

Za dohled nad účetním výkaznictvím v Instituci odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné

(materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.

- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Instituce relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Instituce uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Instituce nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Instituce nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Instituce ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán, radu instituce a dozorčí radu Instituce mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Ing. Pavla Císářová, CSc.
auditor, ev. č. oprávnění 1498

DILIGENS s.r.o.
Severozápadní III. 367/32,
141 00 Praha 4 - Spořilov
ev. číslo auditorského oprávnění 196

V Praze dne 27. června 2018

Auditorská licence č. 196

2. Rozvaha

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2017
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

ICO
68378068

Číslo	Položka	Číslo řádku	Stav	
			k 01.01.2017	k 31.12.2017
A	A.Dlouhodobý majetek celkem	001	69 150	68 976
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	2 840	2 919
A.I.1	1.Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	003		
A.I.2	2.Software	004	2 653	2 829
A.I.3	3.Ocenitelná práva	005		
A.I.4	4.Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	006	187	91
A.I.5	5.Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	007		
A.I.6	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	008		
A.I.7	7.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	009		
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	120 902	120 220
A.II.1	1.Pozemky	011	2 190	2 190
A.II.2	2.Umělecká díla, předměty a sbírky	012		
A.II.3	3.Stavby	013	96 168	96 168
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory	014	18 527	16 501
A.II.5	5.Pěstičské celky trvalých porostů	015		
A.II.6	6.Dospělá zvířata a jejich skupiny	016		
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	3 891	3 651
A.II.8	8.Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	018		
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019	127	479
A.II.10	10.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	020		1 232
A.III	III.Dlouhodobý finanční majetek celkem	021		
A.III.1	1.Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba	022		
A.III.2	2.Podíly - podstatný vliv	023		
A.III.3	3.Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	024		
A.III.4	4.Zápůjčky organizačním složkám	025		
A.III.5	5.Ostatní dlouhodobé zápůjčky	026		
A.III.6	6.Ostatní dlouhodobý finanční majetek	027		
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	028	-54 593	-54 163
A.IV.1	1.Oprávký k nehmot. výsl. výzkumu a vývoje	029		
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru	030	-1 851	-2 091
A.IV.3	3.Oprávký k ocenitelným právům	031		
A.IV.4	4.Oprávký k DDNM	032	-187	-91
A.IV.5	5.Oprávký k ostatnímu DNM	033		
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám	034	-33 727	-35 650
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věcí	035	-14 937	-12 680
A.IV.8	8.Oprávký k pěstičským celkům trvalých porostů	036		
A.IV.9	9.Oprávký k zákl. stádu a tažným zvířatům	037		
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM	038	-3 891	-3 651
A.IV.11	11.Oprávký k ostatnímu DHM	039		
B	B.Krátkodobý majetek celkem	040	18 003	14 878
B.I	I.Zásoby celkem	041	491	583
B.I.1	1.Materiál na skladě	042		
B.I.2	2.Materiál na cestě	043		
B.I.3	3.Nedokončená výroba	044		
B.I.4	4.Polotovary vlastní výroby	045		
B.I.5	5.Výrobky	046		
B.I.6	6.Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	047		
B.I.7	7.Zboží na skladě a v prodejnách	048	491	583
B.I.8	8.Zboží na cestě	049		
B.I.9	9.Poskytnuté zálohy na zásoby	050		
B.II	II.Pohledávky celkem	051	444	432
B.II.1	1.Odběratelé	052	226	335
B.II.2	2.Směnky k inkasu	053		
B.II.3	3.Pohledávky za eskontované cenné papíry	054		
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	055	214	11
B.II.5	5.Ostatní pohledávky	056		10

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2017
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378068

Číslo	Název	Číslo řádku	Stav	
			k 01.01.2017	k 31.12.2017
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057	-0	61
B.II.7	7.Pohledávky za institucemi SZ a VZP	058		
B.II.8	8.Daň z příjmů	059		
B.II.9	9.Ostatní přímé daně	060		
B.II.10	10.Daň z přidané hodnoty	061		
B.II.11	11.Ostatní daně a poplatky	062		
B.II.12	12.Nároky na dotace a ost. zúčtování SR	063		
B.II.13	13.Nároky na dotace a ost. zúčtování ÚSC	064		
B.II.14	14.Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	065		
B.II.15	15.Pohledávky z pevných termínovaných operací a opcí	066		
B.II.16	16.Pohledávky z vydaných dluhopisů	067		
B.II.17	17.Jiné pohledávky	068	4	
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	069		16
B.II.19	19.Opravná položka k pohledávkám	070		
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	071	17 032	13 805
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	62	19
B.III.2	2.Cenniny	073	19	239
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	16 951	13 547
B.III.4	4.Majetkové cenné papíry k obchodování	075		
B.III.5	5.Dluhové cenné papíry k obchodování	076		
B.III.6	6.Ostatní cenné papíry	077		
B.III.7	7.Peníze na cestě	078		
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	079	37	58
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	15	58
B.IV.2	2.Příjmy příštích období	081	22	
	AKTIVA CELKEM	082	87 153	83 854

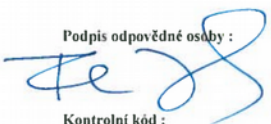
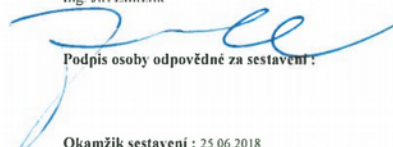
Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2017
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378068

Číslo	Název	Položka	Číslo řádku	Stav	
				k 01.01.2017	k 31.12.2017
A	A.Vlastní zdroje celkem		083	79 867	78 216
A.I	I.Jmění celkem		084	79 867	78 216
A.I.1	1.Vlastní jmění		085	69 022	68 976
A.I.2	2.Fondy		086	10 845	9 240
A.I.3	3.Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků		087		
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem		088		
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření		089		
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení		090		
A.II.3	3.Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let		091		
B	B.Cizí zdroje celkem		092	7 286	5 638
B.I	I.Rezervy celkem		093		
B.I.1	1.Rezervy		094		
B.II	II.Dlouhodobé závazky celkem		095		
B.II.1	1.Dlouhodobé úvěry		096		
B.II.2	2.Vydané dluhopisy		097		
B.II.3	3.Závazky z pronájmu		098		
B.II.4	4.Přijaté dlouhodobé zálohy		099		
B.II.5	5.Dlouhodobé směnky k úhradě		100		
B.II.6	6.Dohadné účty pasivní		101		
B.II.7	7.Ostatní dlouhodobé závazky		102		
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem		103	7 169	5 638
B.III.1	1.Dodavatelé		104	430	369
B.III.2	2.Směnky k úhradě		105		
B.III.3	3.Přijaté zálohy		106	155	201
B.III.4	4.Ostatní závazky		107		
B.III.5	5.Zaměstnanci		108	3 408	2 853
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům		109		50
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP		110	1 899	1 447
B.III.8	8.Daň z příjmů		111		
B.III.9	9.Ostatní přímé daně		112	667	444
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty		113	457	148
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky		114		
B.III.12	12.Závazky ze vztahu k SR		115		41
B.III.13	13.Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC		116		
B.III.14	14.Závazky z upsaných nesplacených cen. papírů a podílů		117		
B.III.15	15.závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti		118		
B.III.16	16.Závazky z pevných term. operací a opcí		119		
B.III.17	17.Jiné závazky		120	30	31
B.III.18	18.Krátkodobé úvěry		121		
B.III.19	19.Eskontní úvěry		122		
B.III.20	20.Vydané krátkodobé dluhopisy		123		
B.III.21	21.Vlastní dluhopisy		124		
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní		125	121	55
B.III.23	23.Ostatní krátkodobé finanční výpomoci		126		
B.IV	IV.Jiná pasíva celkem		127	117	
B.IV.1	1.Výdaje příštích období		128	117	
B.IV.2	2.Výnosy příštích období		129		
	PASIVA CELKEM		130	87 153	83 854

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., Na Florenci 3/1420, 110 00 PRAHA 1, Česká republika

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce): Ing. Pavel Janáček Ph.D.	Osoba odpovědná za sestavení : Ing. Jiří Zmrzlík
	Podpis odpovědné osoby : 	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Kontrolní kód :	Okamžik sestavení : 25.06.2018

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Institute of Czech Literature of the CAS
Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1
DIČ CZ68378068 WEB www.ucl.cas.cz

3. Výsledovka

Výkaz zisku a ztráty VVI

Od 01.01.2017 do 31.12.2017
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378068

Číslo	Položka	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Další	Jiná
A	A. Náklady				
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	14 023		
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	3 567		
A.I.2	2. Prodané zboží	004	76		
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	1 599		
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	797		
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	259		
A.I.6	6. Ostatní služby	008	7 726		
A.II	II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	009			
A.II.7	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	010			
A.II.8	8. Aktivace materiálu, zboží a vnitřorg. služeb	011			
A.II.9	9. Aktivace dlouhodobého majetku	012			
A.III	III. Osobní náklady	013	53 037		
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	39 234		
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	12 426		
A.III.11	12. Ostatní sociální pojištění	016			
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	1 376		
A.III.14	14. Ostatní sociální náklady	018	1		
A.IV	IV. Daň a poplatky	019	51		
A.IV.15	15. Daň a poplatky	020	51		
A.V	V. Ostatní náklady	021	2 906		
A.V.16	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	022	1		
A.V.17	17. Odpisy nedobytné pohledávky	023			
A.V.18	18. Nákladové úroky	024			
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	2		
A.V.20	20. Dary	026			
A.V.21	21. Manka a škody	027			
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	2 903		
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	2 897		
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	2 897		
A.VI.24	24. Prodaný dlouhodobý majetek	031			
A.VI.25	25. Prodané cenné papíry a podíly	032			
A.VI.26	26. Prodaný materiál	033			
A.VI.27	27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek	034			
A.VII	VII. Poskytnuté příspěvky	035			
A.VII.28	28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	036			
A.VIII	VIII. Daň z příjmů	037			
A.VIII.29	29. Daň z příjmů	038			
	Náklady celkem	039	72 914		

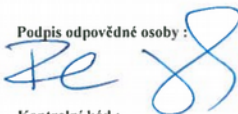
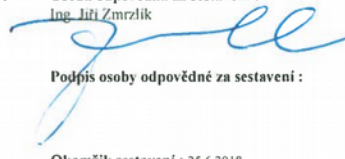
Výkaz zisku a ztráty VVI

Od 01.01.2017 do 31.12.2017
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378068

Číslo	Položka	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Další	Jiná
B	B. Výnosy				
B.I	I. Provozní dotace	041	65 649		
B.I.1	1. Provozní dotace	042	65 649		
B.II	II. Přijaté příspěvky	043			
B.II.2	2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	044			
B.II.3	3. Přijaté příspěvky (dary)	045			
B.II.4	4. Přijaté členské příspěvky	046			
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	1 191		
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	6 074		
B.IV.5	5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	049			
B.IV.6	6. Platby za odepsané pohledávky	050			
B.IV.7	7. Výnosové úroky	051		5	
B.IV.8	8. Kurzové zisky	052			
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053		2 401	
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054		3 669	
B.V	V. Tržby z prodeje majetku	055			
B.V.11	11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehm. a hm. majetku	056			
B.V.12	12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	057			
B.V.13	13. Tržby z prodeje materiálu	058			
B.V.14	14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	059			
B.V.15	15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	060			
	Výnosy celkem	061	72 914		
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	062			
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění	063			

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) : Ing. Pavel Janáček, Ph.D.	Osoba odpovědná za sestavení : Ing. Jiří Zmrzlík
	Podpis odpovědné osoby : 	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Kontrolní kód :	Okamžik sestavení : 25.6.2018

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Institute of Czech Literature of the CAS
Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1
DIČ CZ68378068 WEB www.ucl.cas.cz

4. Příloha k účetní závěrce

Příloha účetní závěrky za rok 2017

A. Obecné údaje:

1. Popis účetní jednotky

Název: Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Sídlo: Na Florenci 1420/6, 110 00 Praha 1

IČ: 68378068

DIČ: CZ68378068

Právní forma: veřejná výzkumná instituce

Hlavní činnosti: Vědecký výzkum v oblastech teorie a dějin české literatury. V souvislosti se základním zaměřením své činnosti představuje pracoviště současně informační a konzultační středisko v oblasti literárněvědných informací. Vydávání vědeckých publikací, poskytování vědeckých posudků, stanovisek a doporučení, konzultační a poradenská činnost. Uskutečňování doktorských studijních programů ve spolupráci s vysokými školami a výchova vědeckých pracovníků. Rozvoj mezinárodní spolupráce v rámci předmětu své činnosti, včetně organizace společného výzkumu se zahraničními partnery, vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádání vědeckých setkání, konferencí a seminářů, včetně mezinárodních, a zajišťování infrastruktury pro výzkum.

Jiná činnost: nemá

Další činnost: nemá

Datum vzniku: 1. 1. 2007

Statutární orgán

Ředitel: Ing. Pavel Janáček, Ph.D .

Dozorčí rada:

Předseda: doc. PhDr. Lýdia Petráňová

Místopředseda: prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc.

Členové: PhDr. Jiří Beneš; Mgr. Petra Eckert Nováková; JUDr. Jiří Malý

Tajemník: Mgr. et Mgr. Stanislava Fedrová, Ph.D.

Rada instituce:

Předseda: PhDr. Petr Šámal, Ph.D.

Místopředseda: doc. PhDr. Alice Jedličková, CSc.

Členové: Ing. Pavel Janáček, Ph.D.; PhDr. Robert Kolár, Ph.D.; PhDr. Michal Přebáň, Ph.D., Ph.D.; Mag. Dr. Michael Wögerbauer, PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D.; PhDr. Taťána Petrasová, CSc.; prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc.

Tajemník: Mgr. Petr Píša

B. Zřizovatel:

Akademie věd ČR – organizační složka státu, IČ: 6016517 se sídlem v Praze 1; Národní 1009/3, PSČ: 117 20

Výše vkladu do vlastního jmění zapsaná do rejstříku:

Není

Změny a dodatky v rejstříku v uplynulém účetním období:

Nejsou

C. Účetní období:

Účetním obdobím je kalendářní rok od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017

Účetní závěrka je sestavena k 31. 12. 2017

D. Informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách:

1) Obecné informace

Účetní jednotka se od 1. 1. 2007 stala samostatným právním subjektem – veřejnou výzkumnou institucí, zřízeným podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, § 31, odstavec 5).

Dnem 1. ledna 2007 přechází na veřejnou výzkumnou instituci majetek České republiky, ke kterému měla ke dni 31. prosince 2006 příslušnost hospodaření státní příspěvková organizace, která se mění na veřejnou výzkumnou instituci podle odstavce 1. Aktiva, závazky a další pasiva, příslušející této státní příspěvkové organizaci ke dni 31. prosince 2006, se stávají dnem 1. ledna 2007 aktivy, závazky a dalšími pasivy veřejné výzkumné instituce. Peněžní prostředky, se kterými hospodaří ke dni 31. prosince 2006 státní příspěvková organizace, se převádějí na účet cizích prostředků vedený organizační složkou státu, která je zřizovatelem státní příspěvkové organizace nebo plní jeho funkci. Peněžní prostředky uvedené v předchozí větě převedla organizační složka státu bezodkladně na účet veřejné výzkumné instituce.

Příložená účetní závěrka byla připravena dle:

Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví Českých účetních standardů č. 401–414, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, ve znění platném pro dané účetní období.

Účetní metody:

Účetní závěrka je sestavena v českých korunách a údaje v ní jsou vykazovány v celých tisících Kč.

Údaje přílohy vycházejí z účetních písemností účetní jednotky (účetní doklady, účetní knihy a ostatní účetní písemnosti) a z dalších podkladů, které má účetní jednotka k dispozici.

Účetnictví jako celek je zpracováno v systému iFIS firmy BBM a mzdová a personální agenda je zpracovávána systémem ELANOR.

2) Účtování nákladů a výnosů

Výnosy a náklady se účtují časově rozlišené, tj. do období, s nímž věcně i časově souvisejí. Účetní jednotka neúčtuje o tvorbě rezerv.

3) Způsob uplatněný při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu

Bylo postupováno dle Zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Použité kurzy dle kurzovního lístku vyhlášeného ČNB nastavené v programu iFIS. Účetní jednotka používá denní kurz. Aktiva i pasiva a zůstatky finančních účtů v cizích měnách byly přepočteny kurzem ČNB platným k rozvahovému dni. Kurzový rozdíl aktivní činil k rozvahovému dni 0,- Kč.

4) Daň z příjmů

Náklad na daň z příjmů se počítá za pomoci platné daňové sazby z účetního zisku zvýšeného nebo sníženého o trvale nebo dočasně daňově neuznatelné náklady a nezdaňované výnosy.

O odložené daňové povinnosti není účtováno, majetek je v drtivé většině odepisován pouze účetně, jedná se o majetek pořízený z dotace.

E. Způsoby oceňování:

Způsoby oceňování, které účetní jednotka použila při sestavení účetní závěrky za rok 2017, jsou následující:

1.1) Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady s pořízením související. Ocenění se zvyšuje o technické zhodnocení provedené na majetku v souladu s platnými účetními metodami.

Drobný nehmotný majetek do 60.000,- Kč se od roku 2007 odepisuje jednorázově do nákladů a dále je veden na pod-rozvahových účtech.

Drobný nehmotný majetek do 60.000,- Kč v roce 2017 se oceňuje v pořizovacích cenách a odepisuje se jednorázově do nákladů, dále je veden v operativní evidenci.

Dlouhodobý nehmotný majetek je odepisován do nákladů na základě předpokládané doby životnosti příslušného majetku.

1.2) Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které zahrnují cenu pořízení, náklady na dopravu, clo a další náklady s pořízením související.

Ocenění se zvyšuje o technické zhodnocení provedené na dlouhodobém hmotném majetku v souladu s platnými účetními metodami. Běžné opravy a údržba se účtují do nákladů.

Drobný hmotný majetek do 40.000,- Kč se od roku 2007 odepisuje jednorázově do nákladů a dále je veden na podrozvahových účtech.

Drobný dlouhodobý hmotný majetek do 40.000,- Kč v roce 2017 se oceňuje v pořizovacích cenách a odepisuje se jednorázově do nákladů, dále je veden v operativní evidenci.

1.3) Způsob stanovení reprodukční ceny u majetku

Reprodukční cenou byl oceněn majetek, který účetní jednotka nabyla bezúplatně, např. pozemky, a to cenou stanovenou znalcem.

1.4) Způsob stanovení odpisových plánů pro účetní odpisy

Účetní odpisy vyjadřují trvalé snížení hodnoty majetku v důsledku opotřebení. Při stanovení odpisového plánu se vychází z doby upotřebitelnosti pořízeného majetku. Podkladem pro stanovení doby upotřebitelnosti je zákon o dani z příjmů, který zařazuje majetek do odpisových skupin s pevným určením doby odpisování. Odpisy tedy vyjadřují rovnoměrný podíl opotřebení pro dané účetní období. Předpokládané odpisy majetku pro jednotlivá období jsou uvedena v odpisovém plánu. Odpisování majetku začíná měsícem následujícím po zařazení do užívání. Pozemky se neodepisují. Běžná údržba a opravy jsou účtovány jako náklad běžného období.

Majetek byl vznikem v. v. i., převeden Předávacím protokolem od zřizovatele.

1.5) Zásoby

Společnost má zásoby vlastních výrobků, které se vedou na skladu publikací a jsou to publikace vytvořené zaměstnanci společnosti. Zásoby jsou ve výši 583 320,- Kč.

1.6) Pohledávky

Pohledávky se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplatou nebo vkladem pořizovací cenou. Při ocenění pohledávek se jejich dočasné snížení hodnoty vyjadřuje prostřednictvím opravných položek. Společnost neeviduje žádné pohledávky.

1.7) Závazky

Ostatní závazky se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplaty nebo vkladem pořizovací cenou. Společnost neeviduje žádné závazky.

1.8) Peněžní prostředky

Peněžní prostředky zahrnují hotovost a účty v bankách. Vykazují se v nominální hodnotě.

F. Náklady a výnosy:

Jednotka nemá náklady či výnosy, které by byly mimořádné svým objemem či původem.

G.

Jednotka není společníkem s ručením neomezeným v žádné jiné účetní jednotce.

H. Dlouhodobý majetek:

1) Hmotný a nehmotný investiční majetek kromě pohledávek

a) Rozpis na hlavní skupiny (třídy) samostatných movitých věcí s ohledem na charakter a předmět činnosti (v tis. Kč):

Účet – skupina – název	Pořizovací cena	Výše oprávek
021 Nemovitý	96 168	33 650
031 Pozemky	2 190	0
032 Umělecká díla	0	0
028 DDHM	3651	3651
022 Stroje a zařízení		
022 Výpočetní technika	12 616	2949
022 Doprava		
022 Inventář	3886	41
022 Účet	116320	36991

b) Rozpis nehmotného dlouhodobého majetku (v tis. Kč):

Název majetku	Pořizovací cena	Výše oprávek
013 Nehmotný – SW	2829	175
018 DDNM	91	96

c) Přehled o přírůstcích a úbytcích dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku podle jeho hlavních skupin (tříd):

– hmotný majetek v pořizovacích cenách (v tis. Kč)

Název skupiny	Poč. stav	Přírůstek	Úbytek	Kon. stav
021 Nemovitý majetek – stavby	96168	0	0	96 168
022 Stroje a zařízení				
022 Výpočetní technika	14 061	965	2949	12616
022 Doprava				
022 Inventář	3 927	0	41	3889
022 Účet				
028 DDHM	3891		240	3651
013 Nehmotný – SW	2 653	175		2829
018 DDNHM	187		96	91

– oprávký (v tis. Kč)

Účet – skupina – název	Poč. stav	Přírůstek	Úbytek	Kon. stav
081 Nemovitý majetek – stavby	33727	1923		35650
082 Stroje a zařízení				
082 Výpočetní technika				
082 Doprava				
082 Inventář				
082 Účet	14 937	2991	734	12680
088 DDHM	3890	240	338	3650
073 Nehmotný – SW				
078 DDNHM				

d) Nedokončený dlouhodobý majetek

Účet: 042 – ve výši 478 tis. Kč

e) Souhrnná výše majetku neuvedeného v rozvaze (v tis. Kč):

DDHM účet 9902 x účet 9992	182
DDNM účet 9901 x účet 9991	4447

f) Majetek zatížený zástavním právem nebo věcným břemenem:

Nemá.

g) Počet a nominální hodnota investičních majetkových cenných papírů a majetkových účastí v tuzemsku i v zahraničí a přehled o finančních výnosech z nich plynoucích:

Účetní jednotka nevlastní.

I. Odměna auditora:

Celková odměna auditora za rok 2017 činí 46 tis. Kč

J.

Jednotka sama ani prostřednictvím třetích osob nadržuje podíl v žádné jiné účetní jednotce.

K. Splatné závazky pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky:

	Výše k 31. 12. 2017
Okresní správa sociálního zabezpečení – sociální pojištění	1011
Veřejné zdravotní pojišťovny – zdravotní pojištění	435
Finanční úřad – zálohová daň	396
Finanční úřad – srážková daň	48
Finanční úřad – DPH 4. Q 2017	148
Finanční úřad – Silniční daň za rok 2017	0
Finanční úřad – Daň z příjmů PO za rok 2017 – v celkové výši	0

Výše uvedené závazky byly ke dni splatnosti uhrazeny.

L. Akcie

Jednotka nevlastní žádné akcie.

M.

Jednotka nemá závazky se splatností delší než 5 let.

N.

Jednotka nemá finanční dluhy neuvedené v rozvaze.

O. Hospodářský výsledek:

Daňový základ byl zjištěn v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění. Účetní jednotka uplatnila v roce 2017 slevy na dani. Výsledek hospodaření za rok 2017 v celkové částce 0 tis. Kč.

P. Personální vztahy

Rozbor dle kategorií pracovníků:

Kategorie	Vědecký pracovník	Odborný prac. VaV–VŠ	Odborný prac. – VŠ	Odborný prac. – SŠ	THP pracovník	Dělnické profese
Průměrný přepočtený počet pracovníků	64,75	11,7	3,95	5,3	8,00	0

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců 82,2

Přehled osobních nákladů	Běžné účetní období (v tis. Kč)
Mzdy a odměny celkem	32340
Pojistné a sociální fond	13140
Ostatní osobní náklady OON	3393
Celkem	48877

Q. Výše odměn poskytnutých členům statutárních dozorčích a řídicích orgánů:

Celková výše odměn vyplacených členům dozorčích a řídicích orgánů za rok 2017 činí 143 tis. Kč.

R.

Účasti členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy:

Ředitel:

Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

Rada ÚČL AV ČR:

doc. PhDr. Alice Jedličková, CSc.
PhDr. Robert Kolár, Ph.D.
PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D.
prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc.

Dozorčí rada ÚČL AV ČR:

PhDr. Jiří Beneš
Mgr. Petra Eckert Nováková
prof. PhDr. Pavel Janoušek, DSc.
JUDr. Jiří Malý
doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc.

Za účast člena řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy, se pokládá i zaměstnanecký poměr člena v takových osobách nebo jeho výkon práce pro takové osoby mimo zaměstnanecký poměr.

S. Výše záloh závdavků a úvěrů poskytnutých členům statutárních dozorčích a řídicích orgánů:

Celková výše záloh, závdavků a úvěrů poskytnutých členům statutárních dozorčích a řídicích orgánů v roce 2017 činí 0 Kč.

T. Základ daně a využití daňových úlev:

Základ daně nebyl určen.

U. Doplňující informace k Rozvaze a Výkazu zisků a ztrát

1) Významné položky z rozvahy nebo výkazu zisků a ztrát, jejichž uvedení je podstatné pro hodnocení finanční, majetkové a důchodové pozice podniku

Veškeré údaje jsou zřejmé z účetní závěrky.

2) Události, ke kterým došlo mezi datem účetní závěrky a datem, ke kterému jsou výkazy schváleny k předání mimo účetní jednotku

Žádné události významné pro finanční situaci instituci nenastaly.

3) Doplnující informace k některým položkám aktiv a pasiv

3.2) Pohledávky

a) Souhrnná výše pohledávek po lhůtě splatnosti:

- Nejsou.

b) Pohledávky kryté podle zástavního práva nebo jištěné jiným způsobem:

- Nejsou.

3.3) Závazky

a) Souhrn výše závazků po době splatnosti:

- Nejsou.

b) Závazky kryté podle zástavního práva:

- Nejsou.

c) Závazky, které nejsou evidovány v účetnictví (neuvedené v rozvaze):

- Nejsou.

3.4) Rozdíl mezi daňovou povinností připadající na běžné nebo minulé účetní období a již zaplacenou daní (je-li rozdíl významný).

- Není.

V. Přehled o přijatých a poskytnutí darech, dárcích a příjemcích těchto darů (významné položky)

- Nejsou.

Přehled přijatých dotací v členění na provozní činnost a na pořízení DHM/DHNM s uvedením výše a jejich zdrojů

<u>Poskytnuté dotace</u>	
Provozní dotace celkem	74 659,-
Provozní dotace institucionální	46 900,-
z toho výzkumný záměr	39 287,-
dotace na činnost	7 613,-
Účelové dotace	16 807,-
z toho granty GA ČR	7 840,-
projekty ostatních rezortů	8 967,-
Použití FRM	
Celkem čerpání	2 399,-
z toho dotace	455,-

3.8) Celkové výdaje vynaložené za účetní období na výzkum a vývoj včetně investičních prostředků a převodu prostředků do FUUP.

- Ve výši 74 659 tis. Kč

W. Přehled o veřejných sbírkách

Žádné veřejné sbírky v roce 2017 nebyly pořádány.

X. Rozdělení zisku popř. způsob úhrady ztráty předchozích let

- Celková částka 0 tis. Kč

Y. Produkční kvóty a individuální limity

Žádné nejsou.

Datum: 25. 6. 2018

Sestavil:

Ing. Jiří Zmrzlík

Podpis statutárního orgánu:

Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.
Institute of Czech Literature of the CAS

Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1
DIČ CZ68378c68 WEB www.ucl.cas.cz

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Institute of Czech Literature of the CAS

www.ucl.cas.cz